

ROŽĎALOVICKO

Městský zpravodaj pro občany Rožďalovic, Ledčerek, Viničné Lhoty, Podlužan a Hasiny

Cena: 30 Kč

2/2020

Vážení čtenáři, dovoluji mi, abych Vás uvítal u letního čísla našeho zpravodaje. Život se po koronavirové krizi začíná pomalu vracet k normálu, i když větších kulturních akcí se letos v létě u nás ještě nedočkáme. Pevně věřím, že další podobná událost nás už nezastihne a nebudeme řešit nenadálé potíže.

Rád bych při této příležitosti poděkoval zaměstnancům úřadu, s jakým nadhledem a profesionalitou se s touto situací popasovali. Znovu bych chtěl také poděkovat našim hasičům a všem dobrovolníkům, kteří nám i nadále pomáhají.

V této souvislosti bych rád vyzdvihl, jak se s nelehkou situací vypořádala naše základní a mateřská škola, ať už to byla celková dezinfekce prostor a dodržování vládních opatření, nebo rychlé znovuzavedení stravy pro širokou veřejnost. Ale co je nejdůležitější: vyučování nebylo přerušeno a probíhalo i nadále: nejprve formou domácího samostudia a později prostřednictvím online výuky, která byla některými okolními školami dávana za vzor. Děkuje.

Nesmím zapomenout ani na Domov Rožďalovice, který toto nelehké období také zvládl na výbornou.

V polovině května proběhl na našem úřadě každoroční hloubkový audit ze Středočeského kraje, který neshledal v obecním hospodaření žádná pochybení a poukázal na hospodárné nakládání se státními finančními prostředky. Kontrola se rovněž týkala čerpání všech dotačních titulů, výběrových řízení a povinně zveřejňovaných informací na webových stránkách města. Ani zde nebyly zjištěny žádné závady, jak tomu ostatně bylo i v uplynulých deseti letech. Děkuji ještě jednou celému kolektivu MěÚ za skvělou práci a zastupitelům města za mnohdy nelehká rozhodování, která nebyvají vždy jednomyslná. Výsledek auditu je také jejich vysvědčením, že svoji práci vykonávají dobře.

Souběžně s tímto auditem proběhla také kontrola České inspekce životního prostředí zaměřená na hospodaření v obecních lesích. Ani zde nebyly shledány žádné nedostatky. Dík si zaslouží především náš dlouholetý lesní hospodář Jaroslav Malát.

Obdobně jako ostatní města a obce i my se potýkáme s propadem příjmů ze sdílených daní. V měsíci květnu to bylo téměř 40 %, což v našem rozpočtu má představovat za celý rok až 7 milionů Kč. Tato část-

ka činí de facto 100 % ročních investičních nákladů, a proto jsme se museli zamyslet nad tím, jaké investice a opravy pozastavit. Situaci neřeší ani navrhovaný kompenzační bonus, který činí pro naše město necelé 2 miliony korun, ani možnost využití dotačních titulů, kterými stát hodlá kompenzovat stávající výpadek příjmů. Ty totiž nejsou stoprocentní a při současném výpadku příjmů je 40% spoluúčast města zcela nereálná. Za této situace bude také patrně velmi obtížné sestavit vyrovnaný rozpočet na příští rok.

Město proto bylo nuceno si kvůli tomuto zásadnímu výpadku příjmů ze sdílených daní vzít investiční úvěr pro dofinancování výstavby infrastruktury v nové lokalitě 33 RD.

Vzhledem k výše uvedenému nebylo lehké se též rozhodnout, zda uskutečnit dlouhodobě plánovanou rekonstrukci Spojovací ulice. Nabízená dotace Středočeského kraje by totiž již v budoucnu nemusela být poskytnuta. Zbývajících 25 % nákladů město doplatí taktéž z investičního úvěru. Součástí rekonstrukce této ulice je i nové veřejné osvětlení, chodník a příprava prostupů vysokého napětí pro plánovanou přeložku tohoto napětí v Tyršově ulici. Z tohoto důvodu se také přesouvá celková rekonstrukce kanalizace v této ulici, VaK Nymburk se totiž rozhodl realizo-

vat tuto stavbu společně s přeložkou elektrického vedení do země, kterou chce ČEZ provést nejpozději do roku 2022.

Během léta začne na přání mnohých občanů v našem městě působit Obecní policie Koleč, která bude hlavně měřit rychlost vozidel v obci a kontrolovat dodržování obecně závazných vyhlášek, zejména parkování na chodnících a veřejném prostranství, a to v souladu se zněním zákona 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. Důležitý je v tomto zákoně především § 25 odst. 3, který stanovuje, že při stání musí zůstat volný alespoň jeden jízdní pruh široký nejméně 3 m pro každý směr jízdy. Tím pádem nebudou moci řidiči na některých místech parkovat tak, jak tomu bylo doposud a jak byli po léta zvyklí. Nejenže se dopouštějí porušení zákona, ale svým chováním způsobují i problémy např. při průjezdu hasičského záchranného sboru k požáru nebo při průjezdu popelářských vozů.

Závěrem bych ještě rád zmínil, že se podařilo dokončit jeden dlouholetý společný záměr města a soukromého investora, a to stavbu opěrné zdi v ulici Antonína Majera, která zpevňuje sesouvající se svah v této ulici. Náklady města činily 1,2 milionů Kč.

Přeji Vám krásné letní dny.

Petr Kapal
starosta

Z činnosti zastupitelstva v první polovině roku 2020

Zastupitelstvo schválilo:

- podání žádosti o dotaci ze Středočeského Fondu podpory dobrovolných hasičů a složek IZS na projekt „Pořízení nového dopravního automobilu – JSDH Rožďalovice“,
- podání žádosti o dotaci z rozpočtu Středočeského kraje na obnovu památek určených ke společenskému využití na projekt „Obnova fasády na budově bývalé obecné školy“,
- přijetí dotace z rozpočtu Středočeského kraje a uzavření veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace na projekt „Projektová dokumentace – rybník Podlužany“ ve výši 200 000 Kč,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 1/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Nadačnímu fondu Jendy Rajmana ve výši 30 000 Kč na provoz Muzea klasického kniharství,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 3/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 fotbalovému klubu FC Trnavan Rožďalovice ve výši 150 000 Kč na provoz klubu,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 4/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Tenisové akademii Jana Váni ve výši 5000 Kč na provozní výdaje,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 5/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Šachovému klubu Rožďalovice ve výši 5000 Kč na pořádání dětského turnaje,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 6/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Českému svazu chovatelů Rožďa-

lovce ve výši 18 000 Kč na pořádání výstavy drobného zvířectva,

- Veřejnoprávní smlouvu č. 7/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Tělocvičné jednotě Sokol Rožďalovice ve výši 30 000 Kč na provozní výdaje,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 9/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Mysliveckému spolku Podlužany ve výši 7000 Kč na provozní výdaje,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 10/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Českému rybářskému svazu MO Rožďalovice ve výši 52 000 Kč na pořádání rybářských závodů pro děti a provozní výdaje,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 11/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Alexandru Prokešovi Podlužany ve výši 10 000 Kč na pořádání festivalu trampských písní Podlužanská kytara,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 13/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Svazu tělesně postižených v ČR MO Křinec ve výši 5000 Kč na rehabilitační a rekondiční pobyty a kulturní akce,
- Veřejnoprávní smlouvu č. 14/2020 o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 pojízdné prodejně Smíšené zboží Jitka Benešová ve výši 7000 Kč na provozní výdaje,
- Veřejnoprávní smlouvu o přistoupení ke smlouvě o pověření k poskytování služby obecného hospodářského zájmu a o poskytnutí dotace z rozpočtu města na rok 2020 Centru sociálních a zdravot-

ních služeb Poděbrady ve výši 159 759 Kč na poskytování sociálních služeb,

- obecně závaznou vyhlášku č. 1/2020, která upravuje organizaci a zásady zabezpečení požární ochrany ve městě,
- navýšení mimoprovozního příspěvku ZŠ a MŠ G. A. Lindnera Rožďalovice o 145 000 Kč,
- nový ceník úhrad za zřízení věcných břemen na nemovitostech ve vlastnictví Města Rožďalovice,
- podání žádosti o dotaci ze Středočeského Fondu podpory včasné přípravy projektů EU 2021+ a NIP na projekt „Projektová dokumentace – válcový jez Rožďalovice“,
- zařazení správního území obce do územní působnosti Místní akční skupiny Svatojiřský les, z. s., na programové období 2021–2027,
- účetní závěrku ZŠ a MŠ G. A. Lindnera Rožďalovice včetně výsledku hospodaření za účetní období 2019 sestavenou ke dni 31. 12. 2019. Organizace vykázala ze svého hospodaření zisk ve výši 66 548,86 Kč. Zastupitelstvo schvaluje převod výsledku hospodaření následovně: 53 212,86 Kč z provozního rozpočtu do reprodukčního fondu a 13 336,00 Kč z mimoprovozního rozpočtu do rezervního fondu.

Zastupitelstvo neschválilo:

- převod hřbitovni kaple v Rožďalovicích do majetku města,
- převod kostela sv. Havla v Rožďalovicích do majetku města.

(red)

AKTUÁLNĚ

Letadla – věčný boj s větrnými mlýny

Na základě četných stížností místních obyvatel jsme požádali 21. základnu taktického letectva Čáslav o sdělení, v jaké výšce mohou létat letadla, která cvičí v prostoru nad Rožďalovicemi. Odpověď, která nám přišla od kpt. Mgr. Hany Havrdové, je pro nás jen dokladem toho, že bojujeme s větrnými mlýny... Citujeme:

„Vzdušný prostor nad městem Rožďalovice je součástí výcvikového prostoru pod označením TRA61. Tento vzdušný prostor

je předurčen pro výcvik vojenských pilotů v nízkých letových hladinách (od přízemních výšek do cca 1 km). Na TRA61 navazuje ve výšce 1 km další z výcvikových prostorů pod označením TRA62.

Dovoluji si podotknout, že výcvikové story jsou stanoveny Úřadem pro civilní letectví ve spolupráci s Odborem dohledu nad vojenským letectvím, a to s přihlédnutím k potřebám civilního leteckého provozu, aeroklubů nebo třeba i GSM vysílačů. Jsou volně dohledatelné na oficiálních stránkách Řízení letového provozu, s. p.

Výcvikové prostory předurčené pro nízké létání se snažíme střídát tak, abychom rozprostřeli hlukovou zátěž. Vzhledem k omezenému počtu těchto prostorů je to ale obtížné.

Vaše stížnost byla prověřena inspektorem bezpečnosti letů. Všechny lety probíhaly v souladu s limity, které jsou stanoveny pro lety v malých výškách. K překročení rychlosti zvuku nedošlo.

Omlouváme se za komplikace způsobené provozem naší techniky.“

(red)

Vsouvislosti s pandemií infekčního onemocnění Covid-19 byl od čtvrtka 12. března 2020 na území České republiky vyhlášen nouzový stav, a to na dobu 30 dní. Dne 7. dubna byl prodloužen do konce měsíce a po posledním prodloužení (28. 4.), byl 17. května ukončen.

Již v průběhu nouzového stavu byla s ohledem na příznivou epidemiologickou situaci přijatá opatření postupně uvolňována a život se opět začal vracet k normálu. V ČR bylo ze zhruba půl milionu provedených testů potvrzeno necelých 11,5 tisíce případů, z toho 347 úmrtí. Na Nymbursku

bylo zjištěno celkem 71 případů, aktuálně nakažených je 10, jeden člověk zemřel (veškeré údaje k 28. červnu).

Návrat k běžnému životu v našem městě jsme dokumentovali a nyní přinášíme souhrnné fotoohlednutí.

Jiří Rejsek

Od 20. dubna byl zahájen prodej v místních stavebninách i pro fyzické osoby, byla otevřena krejčovství (prodejny textilu až později). Čtyři dny poté bylo povoleno na veřejně dostupných místech pobývat ve více než dvou osobách, nejvýše však v počtu deseti osob. Čtrnáct žáků devátého ročníku nastoupilo v úterý 12. května do školy. V neděli 26. dubna pak proběhla první bohoslužba v omezeném počtu osob.

Ve středu 15. dubna se konalo „rouškové“ veřejné zasedání zastupitelstva. Za dodržování stanovených opatření proběhl i svoz nebezpečného odpadu v sobotu 16. května. Od následujícího pondělí byla otevřena kadeřnictví, ve kterých bylo nutno dodržovat přísná hygienická opatření (roušky a ochranné štíty). První svatba po skončení nouzového stavu se uskutečnila až v sobotu 6. června. Restaurace, které byly uzavřeny, postupně zahajovaly prodej přes okénko, následovalo otevření zahrádek a k jejich úplnému otevření pak došlo po 25. květnu.

Na náměstí byla vyspravena část vozovky

Koncem května začala rekonstrukce ulice Spojovací

Soukromý investor zahájil koncem dubna v Lindnerově ulici stavbu bytového domu pro seniory

Pod hasinským splavem nechalo město zpevnit břeh řečiště

Deště zvedly hladiny řek – v pátek 19. června přetekla hráz Hasinského rybníka i Hasinské nádrže a Hasinský potok se rozlil po okolních lukách. Na místo byli povoláni rožd'alovičtí hasiči, kteří celou situaci monitorovali

Po předchozích deštích kulminovala ve dnech 20. a 21. června hladina řeky Mrliny. V Rožďalovicích zbývalo necelých 14 centimetrů do druhého stupně povodňové aktivity (190 cm)

Vydatné deště zažehnaly dlouhotrvající sucho

Po chladném až mrazivém posledním březnovém týdnu se začátkem dubna výrazně oteplilo, teploty se pohybovaly kolem 20 °C a slunné dny do slova vybízely k procházkám do přírody. Noční teploty však zůstávaly nízké, mnohdy spadaly až k nule. Absence dešťových srážek (od 20. března do konce dubna nepršelo!) a častý čerstvý vítr navíc prohloubily počínající sucho do té míry, že již v polovině dubna byla hydrometeorologická situace v Česku horší, než tomu bylo ve stejném období v předchozích dvou letech. Na konci dubna se již na mnoha místech v krajině začala objevovat popraskaná půda (v předešlých suchých letech typická až pro vrchol léta) a z údajů shromážděných týmem vědců z projektu InterSucho vyplynulo, že současná suchá epizoda trvající od roku 2015 je nejhorší za posledních 500 let.

Dlouho očekávané srážky přišly v posledních dubnových dnech a začátkem května, kdy se i mírně ochladilo (od 29. dubna do 5. května napršelo 25 mm, teploty oscilovaly kolem 15 °C, pocitovou teplotu navíc snižoval čerstvý vítr). Obdobně jako v loňském roce jsme již od konce dubna a během první květnové dekády zaznamenávali mnohdy výrazný rozdíl mezi denními a nočními teplotami, který

Takto rozpraskaná půda byla ještě koncem dubna na mnoha místech

někdy činil i 20 stupňů, takže se stále ještě přitápělo.

Teplotní šok a prudké ochlazení pak přišly po letním víkendu během pondělí 11. května. Zatímco ještě dopoledne teploty vystoupaly na příjemných 22 °C, odpoledne se s přílivem studeného arktického vzduchu ochladilo na pouhých 5 °C. Ochlazení doprovázené silným nárazovitým větrem s sebou sice přineslo tolik potřebné a vydatné srážky (mezi 14. a 22. hodinou spadlo téměř 26 mm), ale vítr také půso-

bil škody (uvolněná plechová střecha na rodinném domku v Zahradní ulici, spadlé stromy na náměstí a v ulici U Fary).

Následoval teplotně podprůměrný týden, přičemž srážek již bylo méně (13 mm). Po polovině května se oteplilo a teploty se pohybovaly kolem běžných hodnot pro toto období, v závěru měsíce pak byly mírně podprůměrné, v mnohých domácnostech se tedy začalo opět přitápět. Předposlední květnový víkend a zkraje posledního týdne také zapršelo (15 mm). Květnové deště,

V posledních letech dochází k vysychání rybníčku Lichovky nad Komárovským rybníkem (stav ke konci dubna)

Výdatné srážky zvedly 19. června hladinu Hasinského rybníka, takže voda začala přetékat přes jeho hráz

které ve svém úhrnu dosáhly téměř dlouhodobého srážkového normálu za tento měsíc, tak přispěly alespoň částečně ke zmírnění půdního sucha. Celkově byl letošní květen obdobně jako ten loňský teplotně podprůměrný, a to o 2,2 °C.

Počátek června byl také chladnější, a třebaže se teploty začaly pozvolna dostávat i nad 20 °C, pocitově je snižoval čerstvý vítr. Noční teploty klesaly i k 7 °C, a tak se stále ještě občas přitápělo. Během první červnové dekády napršelo okolo 30 mm

srážek. K letním hodnotám (25 °C) začaly teploty vystupovat až během druhého červnového víkendu, v sobotu 13. června jsme zaznamenali letos poprvé tropických 30 °C. Následné bouřky, které udeřily na večer, přinesly během necelých 24 hodin 42 mm srážek a také několikahodinový výpadek elektrické energie. Další deště koncem následujícího týdne (60 mm) už zvedly hladiny řek. Mrlina se dostala téměř na druhý stupeň povodňové aktivity, Hasinský rybník se přelil přes hráz. O týden poz-

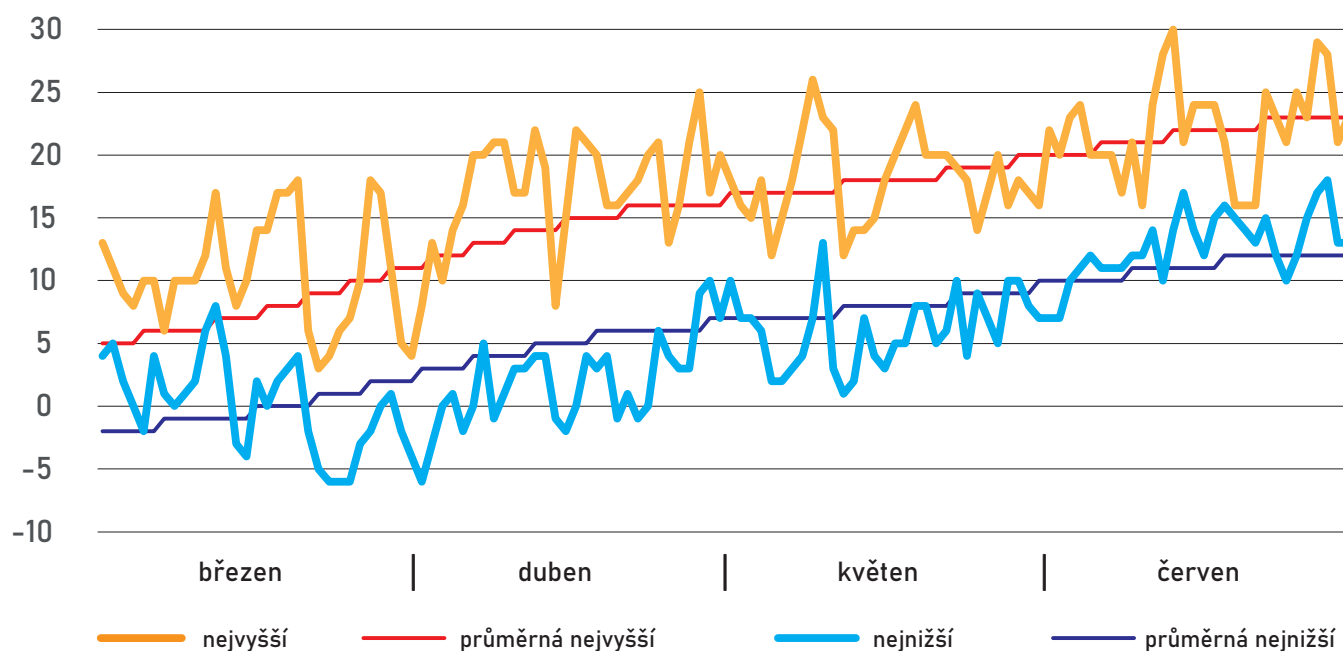
ději (26. 6.) pak v odpolední bouřce napršelo během necelých dvou hodin dalších 11 mm srážek.

Zatímco za loňský červen činil celkový úhrn srážek pouhých 20 mm, letos nám jich červnové počasí dopřálo v míře vrchovaté.

Několikaleté půdní sucho tak konečně pominulo, doufejme jen, že se znovu během léta nevrátí.

Viktor Dobrev

Přehled teplot v období od 1. 3. do 30. 6.

Zdroj teplot: AccuWeather

Rybářská organizace Rožďalovice pořádala ve dnech 20. a 21. června sedmý ročník rybářských závodů Hasinská čtyřladvacítka na rybníku Babínek u Hasiny. Celodenní déšť, povodeň na Libáňském potoce ani všudypřítomné bláto neodradilo 58 rybářů zúčastnit se této soutěže

V pátek 26. června proběhlo v Galerii Melantrich setkání regionálních sběratelů minerálů u příležitosti otevření výstavy Drahokamy z našich polí. Na výstavě je k vidění více než 500 vybroušených kamenů z patnácti soukromých sbírek

Až do konce letních prázdnin je v Muzeu klasického knihařství prodloužena výstava s názvem Vojtěch Kubašta z Čech i z daleka, která prezentuje skutečné i pohádkové stavby z papíru v podání světoznámého prostorového ilustrátora Vojtěcha Kubašty

NA CO SE MŮŽEME TĚŠIT

27. června až 2. srpna	Výstava Drahokamy z našich polí (Galerie Melantrich, sobota, neděle: 10.00–17.00)
18. července	Hudba léčí – Veselá trojka (sál radnice, 14.00)
19. července	Poutí
30. července	XXI. mezinárodní letní hudební festival TT Loučeň 2020 (obřadní síň MěÚ, 18.30)
15. srpna	Hudba léčí – Skupina Jepla (sál radnice, 14.00)
22. srpna	Výstava drobného zvířectva
19. září	Hudba léčí – Progres (sál radnice, 14.00)
do 31. srpna	Vojtěch Kubašta z Čech i z daleka (Muzeum klasického knihařství)

Traktoriáda v Košíku ani akce Poznejte náš venkov v Pojedech
se letos neuskuteční.

Vážení čtenáři Rožďalovicka, koronavirová epidemie ochromila celý svět a všichni jsme museli hledat alternativní řešení v osobním i pracovním životě. Jako ředitelka školy cítím obrovskou hrdost ke všem kolegům, pedagogickým i nepedagogickým zaměstnancům naší školy, kteří se k této mimořádné situaci dokázali velmi zodpovědně a profesionálně postavit.

Jako jedna z mála zůstala naše mateřská škola v provozu i po 11. březnu, kdy se zavřely všechny školy včetně mnoha škol mateřských. Vnímali jsme to jako podporu především pro rodiče, kteří jsou zaměstnaní v Domově Rožďalovice, kde nemohlo dojít k ochromení provozu. Paní učitelky také začaly přes mobilní aplikace a e-maily komunikovat s rodiči dětí, které zůstaly doma. Posílaly dětem rozmanité úkoly, aby neztratily kontakt s ostatními.

V té době jsme také obdrželi semínka jako výhru v soutěži Skutečně zdravá školka – Blogger měsíce. Rodiče si semínka vyzvedli a doma s dětmi je nechali naklíčit. Všichni společně sdíleli fotografie z tohoto projektu a nakonec si na naklíčených semínkách pochutnali.

Také provoz školní jídelny byl zachován. Považovali jsme za důležité, aby především senioři nemuseli chodit nakupovat do obchodů a mohli si vyzvednout uvařené jídlo v připravených krabičkách u hlavních dveří školy.

V základní škole učitelé ihned začali ve všech třídách s distanční výukou. Nejprve přes aplikaci Bakaláři, potom formou týdenních plánů. V této nelehké a mimořádné době byly začátky krušné pro všech-

ny. Hledali a zkoušeli jsme nové metody výuky, bojovali s nechutí mnoha dětí, ale bohužel i s nepochopením ze strany některých rodičů. Snažili jsme se vysvětlit, že prázdniny opravdu ještě nezačaly a že se nejedná o úkoly, ale o dopolední práci, které by se žáci měli každodenně, cíleně věnovat a pokračovat ve vzdělávání.

Pravidelně jsme se scházeli na provozních poradách, vyhodnocovali výsledky a společně hledali nové možnosti distanční výuky. Již od dubna přecházely postupně všechny třídy na online výuku prostřednictvím aplikace Zoom. Děkujeme všem rodičům, kteří podpořili nejenom své děti, ale i nás, učitele, a vytvořili svým dětem prostor a možnosti pro online výuku.

Pedagogové spolupracovali s rodiči a ti doma pomáhali dětem s prvním připojením. Kdo neměl počítač nebo notebook, mohl pracovat s chytrým telefonem. Velmi oceňujeme, že mnoho rodičů dětem koupilo notebooky, aby se mohly pravidelně připojovat do výuky, která již probíhala každý den podle pevně stanoveného rozvrhu. Bylo krásné a často až dojemné sledovat radost nejenom nejmladších žáků z toho, že se jim podařilo zase se připojit, mohli vidět paní učitelku a spolužáky. Někteří však neměli možnost se do online výuky zapojit, pro ně vyučující i nadále připravovali práci, kterou si ve škole vyzvedávali a vypracovanou vhažovali do schránky před školou.

Postupně došlo k uvolnění nastavených pravidel, do školy se nám vrátili někteří žáci prvního stupně a žáci 9. ročníku, kte-

ří se intenzivně připravovali na přijímací zkoušky. O tom, že byli velmi dobře připraveni, svědčí fakt, že všichni žáci u přijímacího řízení uspěli a naprostá většina se dostala na své vysněné školy již v prvním kole.

Na konci června jsme se s deváťáky rozloučili. Slavnostní vyřazení tento rok probíhalo na školní zahradě. Byl to hezký pohled na včera ještě děti a dnes již budoucí studenty, kteří naši školu opouštějí, a my doufáme, že se budou rádi vracet nejenom do školy, ale i do našeho města a přispějí k jeho dalšímu rozvoji.

Na konci letošního mimořádného školního roku, po třech a půl měsících distanční výuky, mohu zodpovědně říct, že díky obrovskému nasazení všech pedagogů, ale i díky podpoře většiny rodičů se nám podařilo zvládnout s dětmi probrat velkou část učiva, které je v tomto školním roce čekalo. Chtěla bych touto cestou velmi poděkovat Vám všem za spolupráci a vstřícnost v této nelehké době.

V neposlední řadě děkuji i našemu zřizovateli, Městu Rožďalovice, které nás prioritně zásobilo dezinfekčními prostředky a předčasné uzavření školy využilo k realizaci rozsáhlé rekonstrukce dvou tříd v budově základní školy.

Přeji Vám všem především klidné, pohodové a krásné léto.

*Mgr. Iveta Klímová
ředitelka školy*

Od 25. května začalo do školy docházet 29 žáků prvního stupně, kteří pracovali ve dvou samostatných skupinách

Ve středu 17. června proběhlo na školní zahradě slavnostní vyřazení žáků 9. ročníku. Horní řada zleva: Tomáš Galbavý, Adam Tříška, Jan Kos, Adam Bošina, Vojtěch Košťák, Alex Truhlář, Filip Rejda, Vojtěch Vacek, Tomáš Zvěřina a Adam Hora. Dolní řada zleva: Veronika Sládková, Tomáš Urbánek, Pavlína Filingerová, Antonie Burčáková, Veronika Hospodková, Aneta Janatová, Valentina Vatamaniuc, Pavlína Mikulová, Barbora Procházková a Veronika Polednová

Rožďalovice v roce 1960

Po dvanácti letech, které uplynuly od převzetí moci komunisty v únoru 1948, prohlásil první tajemník strany a prezident republiky Antonín Novotný na červencové celostátní konferenci Komunistické strany Československa (KSČ), že „vítězství socialismu v Československu je v podstatě již skutečností“. Tím měl především na mysli téměř úplnou likvidaci soukromého podnikání a vlastnictví výrobních prostředků. Komunistický režim přinutil během 50. let řadou administrativních a represivních opatření veškeré soukromé hospodařící rolníky a živnostníky přejít do tzv. socialistického sektoru, v němž neplatily tržní zásady a mechanismy – jeho cílem nebylo dosažení zisku, ale splnění výrobního plánu zadaného Státní plánovací komisí. Zemědělci byli nuceni vstoupit do Jednotných zemědělských družstev (JZD), živnostníci a řemeslníci do komunálních podniků.

Národní shromáždění následně schválilo novou (tzv. socialistickou) ústavu a slovo „socialistická“ se dostalo i do názvu státu – z původní Československé republiky se tak stala až do sklonku komunistické éry Československá socialistická republika. Ve čtvrtém článku této ústavy byla také zakotvena vedoucí úloha KSČ ve společnosti a ve státě.

Počátkem dubna přijalo Národní shromáždění zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. V rámci územní reorganizace krajů a okresů přešly Rožďalovice z okresu Jičín pod okres Nymburk. Tato změna se dotkla i okolních obcí (Hasina, Tuchom, Košík, Sovolusky, Seletice, Doubravany, Žitovlice a Pojedy), rovněž ony začaly nově spadat do nymburského okresu. Zároveň tento přechod znamenal i příslušnost k jinému kraji: z Hradeckého (nově Východočeského) byla obec začleněna do Středočeského (původně Pražského) kraje se sídlem Krajského národního výboru v Praze.

Jaký ohlas měly všechny tyto události a jaký byl tehdejší život v našem městě nám přibližují zápisy kronikáře Jiřího Poura.

ÚVODEM

Tento rok byl pro nás ve znamení významných událostí. Byly to především oslavy 15. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou. Poté přistoupil náš lid k urnám, aby zvolil do národních výborů své zástupce. Jednotou síly a vůle vyzněla i mohutná přehlídka odvahy a krásy II. celostátní spartakiáda – velkolepá manifestace mí-

ru. Vítili jsme celostátní konferenci KSČ, na níž delegáti schválili návrh nové ústavy ČSR a přijali usnesení k třetímu pětiletému plánu rozvoje na léta 1961–1965.

POČASÍ

Zima byla poměrně krátká a mírná. Mrazy se střídaly s oblevou. Sněhu napadlo málo. Největší lednový mraz byl u nás zaznamenán -21 °C. Slabá sněhová pokrývka se udržela do poloviny února. Koncem února se oteplilo. Přiletěli špačkové a včely se prolétávaly – 29. února +14 °C. Východní větry vysušovaly povrchní vláhu a umožnily začátkem března první polní práce. V dubnu se ochladilo a dešťové přeháňky zdržovaly jarní práce. Květen byl teplý, bez dešťů příznivý pro opylení květů ovocných stromů. V červnových sparných dnech vystoupil teploměr ve stínu až na 29 °C. Ač v okolí vydatně napršelo u nás téměř celý červen nekápl. Sucho i sparno ohrozilo úrodu brambor. Červenec i srpen byly chladné a deštivé. Koncem srpna se vyčáslilo a několik teplých dnů nám připomnělo léto. Začátek podzimu byl příznivý, i když se ochladilo a občas zapršelo. V druhé polovině října stále deště zdržovaly podzimní práce. Teprve příznivější listopadové počasí umožnilo dokončit sklizeň řepy a částečně zasít. Koncem listopadu se přihlásily menší ojedinělé mrazíky. I v prosinci bylo vlhko – bez mrazů, v zahradách a na lukách svítily rozkvetlé sedmikrásky v brčálově zelené trávě. Vánoce byly tmavé a blátivé.

JARO V ZAHRADÁCH

Peckoviny rozkvetly poslední dny v dubnu. Většina jabloní a hrušní se proměnila v bílé a růžové kytice až začátkem května. Všechny ovocné stromy odkvetly v období slunných dnů za bzukotu včel, což slibovalo dobrou úrodu.

ŽNĚ

První žitné panáky se stavěly 25. července. Začátkem srpna bylo všechno obilí zralé. V plných žních při svážení a mlácení, kdy se pospíchalo s dodávkami, zdržovaly deště od práce (13. srpna napršelo 56 mm!). Žně se protáhly až do konce srpna. Mnoho obilí se vydrolilo. Přes všechny překážky splnilo JZD povinnou dodávku zrnin do 15. srpna. Na žňových pracích se podíleli

brigádníci z řad občanů, za závodů, Výboru žen a Československého svazu mládeže. Odpracovali celkem 1233 hodin. Při výmlatu se výborně uplatnila nová automatická mlátička.

PODZIM NA POLÍCH

Zpožděním žní se zpozdily i podzimní práce. Vybírání brambor bylo narušeno nepříznivým počasím a dokončovalo se až po sklizni řepy po novém roce. Říjnové deště rozbahnily půdu tak, že se nedalo ani sít ani odvážet řepu. Příznivější listopadové počasí umožnilo dokončit sklizeň řepy a zeleniny. K zdolání nadlidských výkonů při sklizni tak bohaté úrody řepy ze 46 ha přispěly opět četné brigády ze závodů, škol, spolků, ochotné ruce a dobrá vůle našich občanů. Při odvozu cukrovky vypomáhali nákladními auty i vojsko. Poslední fura řepy se odvezla 11. prosince.

JZD utrpělo velkou ztrátu na jetelovém a vojtěškovém semínku, které se nemohlo uklidit.

Žito se zaslalo, pšenice jen 60 % plánované plochy. Hluboká orba se prováděla až koncem prosince a po Novém roce.

ÚRODA – VÝNOSY

Úroda byla velmi dobrá v obilovinách u pšenice a ječmene. Brambory byly napadeny mandelinkou a utrpěly dlouhotrvajícím suchem. Vysoko nad průměr byl výnos cukrovky s 16% cukernatostí.

OVOCE

Úroda všech druhů ovoce byla velmi dobrá. Výkup nesplnil požadavky pěstitelů. Moštárny a továrny na zpracování ovoce neodebíraly včas připravené plody a ve sběrně se kazily. Poptávka byla jen po zimních jablkách – kvalitní jakosti.

NÁRODNÍ SMĚNY NA ZÚRODNĚNÍ PŮDY

Ve dnech 14. a 15. května bylo vlastenckým úkolem všech občanů, aby přiložili ruku k dílu a přispěli k založení nových kompostů k zúrodnění půdy. Pracovalo se na dvou místech – u Hrádku a v Tršínách.

SOCIALISACE VENKOVA

V roce 1960 hospodařilo JZD na 390 ha zemědělské půdy, z toho na 318 ha orné půdy. Během roku byla provedena další

Žně, počátek 60. let, na traktoru v popředí František Štefan

hospodářsko-technická úprava půdy, při níž přistoupili další členové. Po této úpravě hospodaří JZD na 425 ha, z toho na 325 ha orné půdy.

Ze soukromých zemědělců hospodaří ještě samostatně Josef Kumstýř (Zámostí) na 5,22 ha zem. půdy. Prakticky je socialisace v zemědělství v naší obci provedena.

V JZD pracuje 32 mužů a 60 žen. I naši družstevníci se hlásí ke splnění třetího 5letého plánu v zemědělství za čtyři roky.

VÝSTAVBA JZD

Z větší části byla dostavěna stavba kravína na 109 kusů dojníc. Drůbežárna se rozšířila přestavbou o ustajovací plochu pro 270 nosnic.

CUKROVAR

Kampaň začla 13. října a skončila 23. prosince. Byla to jedna z nejdelších kampaní od postavení nového cukrovaru a téměř bez poruchy. V době kampaně pracovala opět jedna třetina brigádníků ze Slovenska (z 328 zaměstnanců 90 lidí ze Slovenska a 10 z jižních Čech).

Řepa se zpracovávala dobře a při průměrné 17% cukernatosti se vyrobilo 100 540 q cukru mnohem jakostnějšího než jiná léta.

PREFA

Za dobré splnění všech úkolů stanovených druhým pětiletým plánem pro rok 1960 získal závod jako nejlepší v kraji podniko-

vou standartu. Tyto výsledky byly docíleny zásluhou všech pracovníků – zvláště čtyř kolektivů soutěžících o titul brigády socialistické práce.

KRKONOŠSKÉ PILY

Provozovna v Zámostí byla koncem roku zastavena. Zaměstnanci přešli do jiných průmyslových podniků.

LIDOVÉ VÝROBNÍ DRUŽSTVO MODĚVA

Provozovna lidového výrobního družstva DIK byla územní reorganizací likvidována a zaměstnankyně provozovny se zapojily do výrobního družstva Moděva Nymburk. Zaměstnáno celkem 49 žen.

VOLBY DO NÁRODNÍCH VÝBORŮ

Letošního roku skončila tříletá lhůta zvolených funkcionářů MNV. Volby se konaly 12. června za účasti všech voličů.

RADA MNV

František Vaněk (předseda MNV), František Jirků (tajemník), Miloslav Pavlišta (předseda komise pro místní bezpečnost), MVDr. Otakar Kaprál (předseda komise zemědělské), Václav Martínek (předseda komise finanční), Marie Hazdrová (předseda komise kulturní a osvětové), Václav Klimeš (předseda komise sociální), Rudolf Valeš (předseda komise pro místní hospodářství) a František Pour (předseda komise pro výstavbu města).

ČISTOTA VOD

Od jara protékala v Mrlině špinavá páchnoucí voda, která je znečišťována cukrovarem a droždárnou z Libáně. Odporný zápach z hnilé vody řeší se po celém městě a ohrožuje zdraví obyvatel. Tato voda otrávil nejen všechny nasazené ryby v povodí, ale způsobila leknutí přes 50 q ryb v Bučickém rybníku. Koupaliště zřízené pro naše děti na řece bylo následkem zapáchající vody nepoužitelné. Oprávněná byla deputace na ministerstvo zdravotnictví se stížností a se vzorky vody k rozboru.

PÉČE O NEJPOTŘEBNĚJŠÍ

Sociální komise rozdělila 4500 Kčs částkami od 100 do 200 Kčs mezi nejpotřebnější sociálně slabé. Projednala návrhy na zvýšení nízkých důchodů a doporučila zvýšení 16 důchodců.

Podle pořadníku je 26 žadatelů o byt. Z uvedeného počtu přidělil se byt 12 žadatelům. Nevyřízených 14 žádostí zbývá na příští rok. Bytová krize se nezlepšila, i když přibýly dva rodinné domky.

ÚSEK MÍSTNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Od července převzal MNV od Komunálních služeb Libán do svého rozpočtu provozovny: holičskou a kadeřnickou, sběrnou oděvů pro čistírnu a barvírnu, mandlování prádla a pohřební službu. Holičská a kadeřnická provozovna byla nově upravena. V Drobných opravách a službách (DOS) je nyní 54 pracovníků.

VÝSTAVBA MĚSTA

Následkem územní reorganizace nepřevzal žádný podnik provedení započaté stavby chodníku v Tyršově ulici ani silnice v Drahách. Příprava výstavby kulturního domu v třetím pětiletém plánu nebyla následkem reorganizace zajištěna.

PŘÍSTAVBA ŠKOLNÍ BUDOVY

Rozvoj ve školství a stále přibývajících požadavky v pracovní výchově si vynutily přístavbu školy, kde budou umístěny dílny, laboratoře, pracovny apod. S přístavbou se započalo v dubnu v akci Z. Do konce roku se odpracovalo brigádnický 12 000 hodin.

MÁJOVÉ OSLAVY

Oslavy 1. máje a 15. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou se konaly již pod patronací KSČ a ONV z Nymburka. Ani zakaboněná obloha, ani ranní deštík neodradily naši mládež a pracující z celého okolí, aby nešli uvítat tento slavný den. Pestrý průvod uzavíraly alegorické vozy místních podniků – Prefy s cukrovarem a JZD ze všech okolních obcí. Účastníky z tri-

buny přivítal předseda Místního výboru Národní fronty Miloslav Pavlišta.

V předvečer 15. výročí konal se průvod z náměstí k pomníku padlých a k hrobům rudoarmějců. Projev díkuvzdání proslovil soudruh ředitel školy Jaromír Sládek.

VÝSTAVA

Otevření výstavy obrazů a grafiky národního umělce Maxe Švabinského v rámci 15. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou stalo se za účasti paní Zuzany Švabinské, rektora AVU Vladimíra Silovského, akademického malíře Antonína Majera, zasloužilého umělce Karla Vika, akademického malíře Bohuslava Knoblocha, zástupců učitelstva a úřadů z Jičína a Nymburka, za přítomnosti mnoha ctitelů a přátel umění z Prahy a celého širokého okolí. Za MNV přivítal hosty soudruh Rudolf Valeš.

Výstava, umístěná v prvním poschodí školní budovy ve dvou třídách a na chodbě, měla velký ohlas. Navštívilo ji přes 900 zájemců. Výstavu předcházela beseda s promítáním diapositivů: „Život a dílo národního umělce Maxe Švabinského“. Přednášel Dr. Ludvík Páleníček. Na besedě byla

přítomna též paní Zuzana Švabinská a přes 150 účastníků – hlavně učitelů z Jičína.

ŠKOLSTVÍ

Školní rok 1959/60 skončil mimořádně již 18. června, aby se mohla mládež zúčastnit II. celostátní spartakiády. Na prvním stupni neprosplili tři žáci, na druhém pět žáků. S vyznamenáním prospělo 41 žáků.

Umístění do zaměstnání: 7 žáků přestoupilo do škol III. stupně, 11 žáků do zemědělství a zemědělských škol, 16 žáků do nově otevřené 9. třídy a 15 žáků do různých povolání.

ÚSTAV SOCIÁLNÍ PÉČE

Sociální ústav Charity v zámku a v dolejší bývalem klášteře převzal stát a přejmenoval jej na Ústav sociální péče pro chroniky.

Od 1. června byly přemístěny řádové sestry Kongregace sv. Karla Boromejského do jiných ústavů a na jejich místo dosazeny řádové zdravotní sestry. Některé z přemístěných jeptišek (školská sestra aj.) působily zde více než 40 let.

Připravil Viktor Dobrev

Učitel'ský sbor v roce 1960. Nahoře zleva: Anna Švorcová, Ludmila Antořová, Věra Zejdová, Naděžda Severová, Vladimír Pokorný, Danuše Zítková, Eva Forgonová, Hana Pacinová. Dole: Marie Hazdrová, František Hazdra, Jaroslav Drozen, ředitel školy Jaromír Sládek, zástupce ředitele Josef Voseček a Helena Čechová

Léta 1957 a 1958

ROK 1957

Výroční členská schůze Lidového rybářského spolku Rožďalovice se konala v neděli 24. února 1957. Dosavadní jednatel spolku Jan Novák ze zdravotních důvodů odstoupil z této funkce. Na jeho místo je členskou schůzí zvolen Zdeněk Šebestík z Rožďalovic. Předseda Otakar Ovsík informoval přítomné rybáře o důležitých organizačních změnách v Jednotě rybářů. V roce 1957 se ruší název Lidový rybářský spolek a vznikají Místní organizace Československého svazu rybářů (MO ČSSR). Od roku 1958 se začnou používat členské legitimace.

Chov ryb na obecních rybnících nutí rybáře k nákupu provozních prostředků. Z podniku Kovovýroba Česká Třebová je přivezena dřevěná loď za 1511 Kčs. Pan František Nešněra zhotovil pro rybáře několik dřevěných kádí za 1450 Kčs.

S příchodem podzimu začínají výlovy rybníků. V neděli 29. září je sloven Třeboňský rybník, o týden později Holský rybník. Ryby odchované v Rožďalovicích si kupují rybáři z Nymburka, Nové Paky a Předměřic. Na sportovní revír je v tomto roce vysazeno 270 kg ryb. V roce 1957 je celkový úlovek rožďalovických rybářů 698 kg ryb.

Dne 15. září 1957 se konal v Praze ve Slovanském domě I. celostátní sjezd Československého svazu rybářů. Ve svém usnesení schválil nové stanovy a změnu názvu rybářských spolků na rybářské organizace.

Neustálé otravy tekoucích vod z průmyslových podniků nutí odborníky hledat cesty, jak těmto otravám předcházet. Ke zmírnění otrav z cukrovarů byla vymyšlena metoda akumulovat jejich odpadní vody v rybnících. Zde po usazení kalu a neutralizaci vápnem působí tyto odpadní vody jako hnojivo, které podporuje růst planktonu pro rybí násadu. Pro rožďalovický cukrovar byl vypracován projekt položení potrubí z cukrovaru do Třeboňského rybníka. Jednání o tomto projektu se uskutečnilo dne 26. dubna 1957 v místním cukrovaru. Zúčastnili se ho i zástupci rybářského spolku. Na základě tohoto projektu bylo rozhodnuto vybudovat obtokový příkop kolem Třeboňského rybníka. Rybáři si dali závazek vybudovat příkop v rámci brigád. Každý dostal za úkol vykopat 10 m délky o hloubce 1,5 m. Cel-

Hospodář Jan Tlustý a rybář Jiří Severa rozřezávají v zimě 1958 led na Zámostském rybníku

kem bylo vykopáno 500 m obtokového příkopu kolem celého rybníka.

V městské kronice je k tomuto roku zaznamenán také tento zápis: „Velmi dobře prosperující lidová rybářská organizace pro Rožďalovice a okolí plánovala na tento rok z 1 ha 250 kg a docílila 315 kg ryb.“

ROK 1958

Místní organizace Československého svazu rybářů Rožďalovice obdržela 14. května od Ministerstva zemědělství a lesního hospodářství v Praze dekret na rybářský revír Mrlina 2.

První událost tohoto roku se konala v sobotu 22. února. Rybáři pořádali druhý rybářský karneval v Rožďalovicích. V pokladní knize je zaznamenáno: „Příjem z karnevalu 6498 Kčs. Vydání pro karneval 4125 Kčs.“

Na výroční členské schůzi rybářské organizace v neděli 30. května začalo vydávání členských legitimací s předtištěnou členskou známkou pro rok 1958. Znamka stála 20 Kčs, legitimace 5 Kčs. Novou legitimaci dostalo celkem 83 rybářů. Povolanka na revír Mrlina 2 stála 20 Kčs.

V Kopidlně se zakládá místní skupina rybářské organizace. Od MNV Kopidlna dostali k užívání rybník Šutrák a rybník v obci Ledkov.

Výborem rybářské organizace je rozhodnuto zahájit sportovní rybolov na Zámostském rybníku ve čtvrtek 1. května. Jelikož se však nejdříve rybáři musí zúčastnit prvomájového průvodu, zahájení rybolovu je

stanoveno od 13 hodin. Od tohoto roku se 1. květen ve 13 hodin na Zámostském rybníku stal velkým svátkem naší organizace. Jistě i toto rozhodnutí pomohlo k tomu, že rybáři na revíru Mrlina 2 poprvé dosáhli celkového úlovku více než 10 q ryb. V roce 1958 ulovili celkem 1409 kg ryb. Vysazeno na revír bylo 516 kg ryb.

Koncem roku kupují rybáři od podniku Státní vývojové rybářství Háje za 1120 Kčs Paulátův rozmrazovací větrník. Jedná se o zařízení, které pomocí vrtule poháněné větrem čerá vodu na zamrzlém komorovém rybníku.

V roce 1958 byl celkový příjem rybářské organizace 31 827 Kčs. Hospodaření končí zůstatkem 15 504 Kčs.

V časopise Československé rybářství (číslo 7/1958) je poprvé zmínka o naší rybářské organizaci.

V městské kronice je k tomuto roku zaznamenán také tento zápis: „Dobrych výsledků v racionálním hospodaření na dočasně svěřených rybnících docílují naše místní organizace Československého svazu rybářů. Ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství v Praze předalo jí zdejší rybářské revíry do trvalého užívání.“

Jan Nožička
kronikář

Antonín Havlík – opomíjený filolog světového věhlasu

Antonín Havlík nepatří k příliš známým osobnostem našeho města, ačkoliv objevy, které učinil na poli jazykovědném a literárněhistorickém, ho bez nadsázky řadí mezi vědeckou elitu své doby. Povoláním byl však „pouhým“ středoškolským profesorem a vědu dělal jaksi bokem, jako svůj koníček. Snad také proto si své místo na slunci za svého života nikdy řádně nevydobyval, chyběly mu k tomu ostré lokty.

„Velké myšlenky neznamenaají nic, správná interpretace textu všechno“ – to bylo krédo, s nímž vždy přistupoval k okruhu svých badatelských zájmů. Důkladná textová analýza staročeských literárních památek mu pak umožnila učinit objevy, které by jistě mnozí jiní vědci dovedli šikovně využít ve svůj osobní prospěch či kariérní růst, ne tak však Antonín Havlík.

Narodil se 14. října 1855 v Rožďalovicích jako nejmladší ze tří dětí zdejšího dlouholetého učitele a regenschoriho (ředitele kůru) Josefa Havlíka (1806–1880) a jeho ženy Marie, rozené Gürtlerové (1817–1902). Bydleli ve staré škole. Jeho otec odchoval celou řadu dobrých zpěváků, za všechny jmenujme alespoň operního pěvce Vincence (Čeňka) Vecka (1834–1874). Byl také sběratelem „krásných starých knih“ a vášnivým čtenářem.

Po svém otci tak mladý Antonín zdědil nejen lásku k hudbě (později již jako středoškolský profesor malostranské reálky v Praze každoročně trávil letní prázdniny v Rožďalovicích a podle Josefa Horáka „byl znamenitým zpěvákem a s členy Melantrichu pilně zpíval v hostinci Na Vinárně“ – pozdější Husův sbor), ale především vřelý zájem o jazyk a literaturu, které předurčily jeho další životní dráhu. Jako jediný ze tří synů mohl vystudovat, otec ho poslal „za polehčujících materiálních výhod“ na německé gymnázium do Bohosudova (centrum dnešního města Krupka poblíž Teplic). „A tak nastala slabému a drobnému Antonínu odysea. Stýskalo prý se mu tam hrozně a neustále (ó, té volnosti doma!) a k stesku duševnímu družily se i nemalé stálé útrapy ústrojí zažívacích. A tak po celý rok mimo doby prázdnin hoch tesknil a trpěl duševně i fyzicky“, vzpomínala později jeho žena Josefa.

Mladý Antonín nakonec gymnázium zdárně dostudoval a po maturitě se při-

Antonín Havlík na snímku z roku 1900 – toho roku se ve svých 45 letech oženil

hlásil ke studiu slovanské a románské filologie na Filozofické fakultě tehdejší Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. Zde ho velmi ovlivnil a později i vědecky nasměroval profesor Jan Gebauer (1838–1907), který dodnes patří k jednomu z nejuznávanějších českých jazykovědců. Byl představitelem tzv. mladogramatismu, který se zabýval zkoumáním jazyka výlučně z hlediska historického. Současný jazyk nebyl předmětem jeho zájmu (pomineme-li školní mluvnice, i ty však byly do značné míry zatíženy historickým pohledem na jazyk). Coby Gebauerův žák pokračoval i Antonín Havlík v jeho šlépějích a jeho badatelský zájem se soustředil výhradně na historickou mluvnici a staročeské literární památky.

Připomeňme jen, že to byl právě profesor Gebauer, který začátkem 90. let 19. století společně s T. G. Masarykem a historikem Jaroslavem Gollem prokázal, že *Rukopis královédvorský a zelenohorský* (RKZ)

jsou falza, ačkoli byl zpočátku zastáncem jejich pravosti. Je rovněž autorem doposud nepřekonané (co do obsáhlosti dokladů, které cituje) *Historické mluvnice jazyka českého a Staročeského slovníku*, který už bohužel nestihl za svého života dokončit a dovedl jej k písmenu N. Jak obsáhlé dílo vytvořil, nejlépe dokresluje fakt, že ani po více než 100 letech nebyl tento slovník dokončen, ačkoliv v letech 1968–2008 na něm pracovalo v Ústavu pro jazyk český celé jedno oddělení – celkem 26 sešitů pokrylo staročeskou slovní zásobu toliko v rozsahu N–při.

Po úspěšném ukončení studií působil Antonín Havlík jako středoškolský profesor češtiny a francouzštiny na malostranské reálce, a přestože byl dle vzpomínek svých žáků „vážený, jednoduchý, vědec, skromný v jednání a vystupování“, patřil k „nejmilejším profesorům vůbec“. Jedním z jeho žáků byl i pozdější ministerský rada František Köppel, který kolem roku

1925 sepsal *Vzpomínky maturanů Ma-lostranské reálky 1906*, v nichž vykreslil Antonína Havlíka jako nadmíru laskavého učitele, který měl pro své studenty vždy pochopení: „Byl to upřímný přítel celé třídy. Jeho shovívavý úsměv ke všem těm lumpárnám a klukovinám, které jsme za těch pět let napáchali, vidíme dodnes. To už musela být velká věc, když se Havlík neboli ‚Kobza‘ či ‚Kozon‘, jak jsme mu s oblibou říkali, na nás někdy rozzlobil, chtěl je pohnout alespoň viníkem. (...) Havlíkovi nemohli jsme dělati ta darebáctví, co jsme dělali jiným profesorům, cítili jsme, jak by ho to bolelo. Bránil nás jako celek i jako jednotlivce před celým profesorským sborem, i když to bylo někdy nezasloužené. Byl vždy lidský, jeho široká láska a dobrota zahrnovala vše kolem něho, ale na nás byl až měkký.“

Jak jsme již zmiňovali výše, vědeckému bádání se Antonín Havlík věnoval nad rámec svých učitelských povinností, přičemž to byla cesta mnohdy trnitá, pro niž jeho nadřízení neměli příliš mnoho pochopení: „Havlík strašně trpěl pod tehdejší režimem, který u nás reprezentovali zemský školní inspektor Kastner a ředitel Hoza. Policejní duch, přísně stanovené učební osnovy a loajálně rakouský postoj silně působily na jeho chabé nervy. Divíme se, kde bral tu sílu, aby pracoval soukromě jako vědec v době, kdy každá práce mimo rámec osnovy nejen že nebyla vědecky uznána, ale byla namnoze i falešně vykládána. Kde bral tu mravní sílu, že umožnil alespoň nám, kterým byl po pět let vzorným třídním profesorem, abychom mohli trochu volněji dýchat?“ popisuje tehdejší dobu ve své vzpomínce František Köppel.

HAVLÍKOVO JEROVÉ PRAVIDLO

Antonín Havlík se však od svého zájmu nechal ničím odradit a po několikaletém usilovném studiu staročeských památek učinil objev, kterým se natrvalo zapsal nejen do dějin české jazykovědy, ale potažmo celé slavistiky (vědní disciplína zabírající se studiem slovanských jazyků a literatur). Na popud profesora Jana Gebauera se měl jeho bývalý posluchač Havlík pokusit vyložit princip zániku a vokalizace tzv. jerů ve staré češtině (vokalizaci se míní změna nějaké hlásky nebo polosamohlásky v samohlásku). To, nad čím si marně lámali hlavu přední evropští slavisté té doby

(jako byl Franc Miklošič (1813–1891), profesor a později i rektor Vídeňské univerzity, August Leskien (1840–1916), profesor slovanské filologie na Lipské univerzitě, či Vatroslav Jagić (1838–1923), profesor na Humboldtově univerzitě v Berlíně a později nástupce Miklošiče na Vídeňské univerzitě), „rozlouskl“ právě Antonín Havlík. Výsledky svého několikaletého bádání pak zveřejnil roku 1889 v Listech filologických v článku nazvaném *K otázce jerové ve staré češtině*.

Jery (měkký jer – ѣ, tvrdý jer – е) byly polosamohlásky, které se v praslovanském období (zhruba do přelomu 9. a 10. století) původně vyslovovaly jako velmi krátké *i, y*. Na počátku pračeského období (od konce 10. století) se některé jery vokalizovaly v samohlásku *e*, jiné zanikly. Proč se ale některé jery změnily v *e*, a jiné zmizely bez náhrady? Proč říkáme *pes* bez *psa*, a nikoliv bez **pesa*? Proč je v prvním pádě *švec*, ale v sedmém pádě říkáme *ševcem*? A právě tuto otázku jednou provždy zodpověděl Antonín Havlík. Postřehl totiž zákonitost, která doposud jazykovědcům unikala: V souvislé řadě slabik zanikaly jery v lýchých (slabých) pozicích (počítáno od konce k počátku slov) bez náhrady, kdežto v sudých (silných) pozicích se vokalizovaly v *e*. Ukážeme si to na následujících příkladech:

пѣсъ > pes, ale *пѣса > psa*
2 1 1

сѣ шѣвъсѣтъ > s ševcem,
5 4 3 2 1

ale *сѣ пѣсъсѣтъ > se psem*
4 3 2 1

Původní pravidelnost střídání byla pozdějším vývojem sice v některých případech narušena (projevovala se tu tendence k tomu, aby tvary téhož slova a slova příbuzná měly stejnou hláskovou podobu, přičemž svou roli zde mohla sehrát i snaha po jednodušší výslovnosti: místo původního střídání *mech* (< *měchъ*) – *mcha* (*měcha*) vzniklo *mech* – *mecha* (později *mechu*), místo *sebrati* – *sberu* pak *sebrati* – *seberu* apod.

Platnost Havlíkových závěrů byla dodatečně prokázána i pro ostatní slovanské jazyky a bylo zjištěno, že se jedná o základní tendenci ve vývoji slovanských jerů vůbec. Sám Jan Gebauer začlenil toto pravidlo do svých výkladů v *Historické mluvnici jazyka českého* (1894) i s uvedením jména jeho objevitele. Ba co víc: Havlíkův objev posloužil Gebauerovi jako další pádný argument

pro vyvrácení pravosti RKZ: „Nejnověji nalezl pan Havlík krásné pravidlo o staročeském *e* ve střídě za *jer*, a také od něho uchylují se RKZ, hlásíce se úplně ke způsobu novočeskému (staročesky bylo např. *sebrati*, poněvadž tu dříve byly *dvě* slabiky *jerové*, *събрати*, ale bylo jen *sberu*, poněvadž tu byla slabika *jerová* jen jedna; novočeské *seberu* je novotvar – a novotvary takové vyskytují se již v RKZ!).“

Vinou své neprůbojnosti však Antonín Havlík nedošel uznání a poct, jaké by mu právem náležely. František Köppel k tomu ve svých vzpomínkách (a pozdější nekrology, o nichž bude ještě řeč, mu v leccems dávají za pravdu) poznamenává: „Jerové pravidlo nese sice jeho jméno, ale nevyšlo mu stolicí na vysoké škole pražské, kam patřil a kam by se byl dostal, kdyby se o slávu objevů nerozpákoval rozdělit s významným a všemocným tehdy profesorem Gebauerem. Byla to jen hrdost trestuhodně skromného Havlíka, která nepřipustila úskok nebo nepoctivost, a proto pravidlo Havlíkovo, a jinak nic.“

Skutečný spor s profesorem Gebauerem (a snad tedy i jedna z možných příčin Havlíkovy neakademické životní dráhy) však nastal teprve po zveřejnění dalšího jeho objevu, který učinil tentokrát na poli literárněhistorickém.

Abychom však poněkud poopravili všeobecně tradovaný fakt o Havlíkově přílišné skromnosti, uvedeme zde jeden příklad, který tuto vžitou představu do jisté míry nabourává. Když v roce 1907 tehdy ještě mladý a nedávno promován lingvista Oldřich Hujer (1880–1942), pozdější profesor srovnávacího jazykozpytu indoevropských jazyků na Karlově univerzitě, napsal do Listů filologických článek, v němž se zmiňoval o Gebauerově jerovém pravidlu, Antonín Havlík proti této jeho formulaci ostře protestoval a do redakce, která následně jeho námitku otiskla, zaslal text tohoto znění:

„V úvaze o A. Meilletově spise (...) profesor Oldřich Hujer nazývá pravidlo jerové prostě ‚Gebauerovo pravidlo jerové‘. Jest zvykem označovati zákony jazykové *podle jejich náleze*, a proto *ohražuji* se proti tomu, abych byl jen tak zhola odstrkován a aby *objev můj* s naprostým pomíjením jména mého byl označován jménem jiným, třeba mně sebevíce sympatickým.“

Oldřich Hujer na to odpověděl poněkud zavádějícím a pro Havlíka ne plně uspokoj-

jivým způsobem, nicméně na Hujerův článek Antonín Havlík už dále nereagoval.

Profesor Oldřich Hujer po Havlíkově smrti otiskl v tomto periodiku nekrolog (snad se v něm hnulo svědomí), v němž vysoce ocenil Havlíkův vědecký přínos pro historickou jazykovědu a v závěru ho charakterizoval těmito slovy: „Havlík byl v pravém slova smyslu filolog – studium textů bylo jediným předmětem oddané jeho práce, a to přivedlo jej k objevům, jimiž natrvalo se zapsal do dějin české a ovšem i slovanské filologie.“

Výsledky, k nimž Antonín Havlík dospěl, byly uznány širokou vědeckou obcí, a v roce 1902 byl proto zvolen mimořádným členem Královské české společnosti nauk. Při svém odchodu na odpočinek v roce 1914 byl ještě jmenován c. k. školním radou – to byly jediné pocty, které se mu v životě za jeho badatelskou činnost dostaly.

CHRONOLOGIE NEJSTARŠÍCH ČESKÝCH EPICKÝCH SKLADEB

Vraťme se však nyní k dalšímu Havlíkovu objevu, který zažehl spor mezi ním a profesorem Janem Gebauerem. Po sérii drobných článků, v nichž se zabýval datací staročeských literárních památek a které uveřejňoval postupně od druhé poloviny 80. let v Listech filologických, publikoval v roce 1896 v Časopisu českého muzea svou druhou nejdůležitější práci nazvanou *O významu slovných shod rýmových pro poznání příbuznosti skládání staročeských*. Na základě porovnání *Alexandreidy* (středověká epická báseň o životě Alexandra Makedonského z období kolem roku 1300) s nejstaršími legendami z hlediska rýmových a slovních shod doložil, že *Alexandreida* je dílo mladší, které vychází právě z těchto legend. Množstvím dokladů, které nashromáždil a které svědčily o tom, že *Alexandreida* je ohlasem někdejších legend (a nikoli naopak), pak jasně prokázal, že dané shody nemohou být pouze nahodilé, což bylo valnou většinou tehdejších literárních historiků a jazykovědců bezvýhradně uznáno, až na jednu jedinou výjimku, kterou byl právě „patriarcha bohemistiky“ Jan Gebauer.

Profesor Gebauer jeho závěry nikdy nepřijal, opíraje se především o výsledky paleografického zkoumání *Alexandreidy*, považoval ji za starší. (Paleografie je pomocná věda historická zabývající se vývojem písma, číslic a dalších grafických

Lomenice, Boleslav – jedny z prvních archeologických nalezišť na Rožďalovicku

znaků, zkoumá také způsoby psaní, vývoj psacích látek apod.) Antonín Havlík ve svém dalším článku *K otázce významu slovných shod rýmových pro poznání příbuznosti skládání staročeských* (1900) nicméně Gebauerovy námitky přesvědčivě vyvrací. Jeho výstižné argumenty zcela zapadají do koncepce, kterou se při své vědecké práci vždy řídil – studovat pouze texty a věřit jen tomu, co z nich lze vyčíst:

„Paleograf nikdy není s to, aby stáří rukopisu určil na desítky let, již z toho jednoduchého důvodu, že jeden a týž písař jedním a týž, v mládí naučeným písmem píše zpravidla po celý věk svého působení. Napsal-li např. nějaký starý písař něco roku 1320, jest ráz písma toho zajisté týž jako v písemné památce, napsané týž písařem roku 1290, i jest to neoprávněná usurpace, činí-li paleograf odhady své na desítky let. Jest tedy pro paleografický odhad hranicí doba 30–40 let.“

Mne však utvrdil v mínění mém o stáří *Alexandreidy* též jiný ještě důvod. Legen-

dy i nejstarší zlomky *Alexandreidy* jsou z jedné školy pravopisné. Písaři legend byli si pravidel svého systému pravopisného dobře vědomi (zásluha o poznání to náleží panu prof. Gebauerovi); starší zlomky *Alexandreidy* jsou však psány pravopisem již naskrze *dekadentním*. Z toho pro mne plyne, že v odhadu cizího paleografa jest rozhodně chyba a že nesmí nadále překážeti jasným poznatkům odjinud nabytým.“

PREHISTORICKÉ NÁLEZY V ROŽĎALOVICÍCH

Antonín Havlík však také nemalou měrou přispěl k poznání pradávnej historie Rožďalovicka. Na své rodiště nikdy nezanevřel, a jak už jsme zmiňovali výše, každoročně zde trávil letní prázdniny. Ani tu však nepřestával vědecky pracovat. V Literárním památníku národního písemnictví na Strahově jsou v jeho fondu uloženy mimo jiné poznámky k dějinám Rožďalovic – patrně hodlal o svém rodišti sepsat širší historické pojednání. Ve městě a je-

ho okolí pak provedl řadu archeologických vykopávek, o nichž v roce 1909 uveřejnil článek v Časopise Společnosti přátel starožitností českých v Praze pod názvem *Præhistorické nálezy v Rožďalovicích*.

V jeho úvodu nejprve shrnuje dosavadní archeologické nálezy, které v Rožďalovicích a okolí byly již dříve učiněny. Za zmínku stojí zejména objev hrobu na poli mezi Rožďalovicemi a Podlužany (viz foto mapy): „V letech sedmdesátých (19. století – pozn. VD) propadl se panskému oráči Urbanovi vůl na poli Na Lomenici řečeném. Lidé se k němu sbíhali, neb chudák všecek ustrašen klečel, spínal ruce a volal: „Lidičky, já sem snad vyoral panenku Marii Boleslavkou“ (vedle jest totiž pole Na Boleslavi řečené). Odkopáním se zjistilo, že tam byla kostra, obložená velikými kameny v obdélníku nejméně dva metry dlouhém a půldruhého metru širokém. Na vrchu byly kamenné desky, poněkud větší než desky obruby. U kostry byly nádoby; kopli do nich, a když tam peněz nebylo, vynesli vše do cesty, neznámo však určitě kam. Ještě po letech bylo vždy na jaře znáti ono místo v poli, neb obdélník ten lišil se nápadně bujnější zelení.“

Své první objevy učinil na Židáku – v místě, kterému panští hospodářští zřizenci onehdy říkali „Na Kuchynce“: „Kopal jsem kdys se šafářem panem Renčem na tom místě do hloubi dvou metrů. Byl tu popel, kosti (hlavně ptačí) a střepy bez okras, níže vrstva ta končila. Nález oznámil jsem prof. Niederlovi (prof. Lubor Niederle (1865–1944), zakladatel české moderní archeologie – pozn. VD) a později poslal jsem mu i střepy, jež pan Renč mi přinášel z pole Na Boleslavi. Střepy ty a kamenné nástroje (např. sekerku s nedovrtaným otvorem, s čípkem na spodině dosud s kamenem v celosti) označil prof. Niederle za *neolitické*, ač našly se tu i střepy z novějších dob předhistorických. Kopal jsem Na Boleslavi opět, nacházel jsem stopy po osídlení; mnoho popelu, střepy bez ozdob z nádob užitkových, dobře vypálených a kameny pískovcové do ruda vypálené, vše to i v hloubce dvou metrů.“

Havlíkův archeologický výzkum nezůstal bez povšimnutí zdejších obyvatel a brzy se po městě rozšířila zpráva, že hledá tzv. skrčence: „Když dne 11. září 1907 dělníci na staveništi pana vrchního poštmistra Mikuláše (jedná se o nynější dům čp. 282 vedle školy na rohu Tyršovy a Školní ulice –

pozn. VD) kvečerou rozkopli nějakou lebku, povšiml si toho četnický strážmistr pan Sláma a žertem prohodil, že bych tu jistě hledal skrčence. To zaslechl pan učitel Matějka, který mne za chvíli potkal a na místo uvedl. Sebral jsem kusy lebky a odnesl domů, aby se neztratily. Druhého dne jsem byl před šestou na stavbě z obavy, aby dělníci nález nerozkopali. Chutě dal jsem se do práce a za přispění pana učitele Kulhánka aj. odkopal jsem hlínu tak, že v 9 hodin již bylo viděti skrčenou polohu kostry na levém boku ležící hlavou k severu. U levého chodidla ležela malá džbánkovitá nádobka a na pravém byla poklopa na mísu.“

Nález skrčence na místě ihned vyfotografoval zdejší lékař MUDr. Jan Boublík, který také po ohledání na místě zjistil

na pravé noze zlomeninu stehenní kosti, k níž došlo zhruba šest týdnů před smrtí. Ostatky byly následně péčí zdejšího učitele Václava Lemberka přeneseny do přírodovědného kabinetu měšťanské školy. Na místě byly ještě po odkrytí hlíny u nohou kostry nalezeny střepy dvou zvoncových nádob, mísy a džbánku. Celý nález byl odevzdán Národnímu muzeu.

Jak dále ve svém článku Antonín Havlík poznamenává, podobné nálezy zde byly „učiněny, bohužel i zmařeny dříve. Na kostru skrčence přišel kovář pan Paleček při novostavbě (několik kroků východně od našich nálezů) (dům čp. 271 – pozn. VD) a pan Klouček, hostinský, poblíž své stodoly (ještě o něco východněji). Při stavbě měšťanské školy (na západ, vedle novostavby páně Mikulášovy) nalezeny

Skrčenec na fotografii pořízené MUDr. Janem Boublíkem

Nádoby z hrobů se skrčenci

prý též nějaké kosti. Přes cestu, naproti panu Palečkovi, odkopán při novostavbě pana Františka Kubišty pohřeb (*hrob – pozn. VD*), dle líčení jeho bratra pana Jana Kubišty z doby polí popelnicových.“

Na základě těchto objevů (a některých dalších učiněných na polích poblíž řeky) usuzoval, že „pokolení skrčených koster“ přišlo do Rožďalovic asi od jihu a sídlilo v Rožďalovicích na pravé (západní) straně podél toku řeky Mrliny. Od pole Na Bole-slavi se tento pruh táhnul podél řeky (nezapomínejme, že v té době nebyla Mrlina ještě zregulovaná a meandrovala blíže k dnešnímu středu města) nynějšími Rožďalovicemi na sever do Podolí a dále k Bučickému mlýnu a odtud pak dvojím směrem: k Hasině a ke Křešicím.

OSOBNÍ ŽIVOT

O osobním životě Antonína Havlíka nemáme k dispozici příliš mnoho informací. Po studiích na Karlově univerzitě, která úspěšně ukončil někdy na přelomu 70. a 80. let, nastoupil místo středoškolského profesora a věnoval se svým vědeckým zájmům. Žil samotářsky a až do svých 45 let zůstal svobodný. Osudovou ženou jeho života se stala o deset let mladší Josefa Baborová (1865–1945), kterou poznal při svých letních pobytech v Rožďalovicích. Ona sama zajížděla do Rožďalovic také pouze v létě k rodině svého strýce Karla Babora, který zde byl ředitelem panství. Jak sama později vzpomínala, s Antonínem Havlíkem se zde poprvé setkala asi v roce 1884.

František Köppel ve svých vzpomínkách uvádí, že se o Josefu Baborovou někdy v té době ucházel další rožďalovický rodák a shodou okolností také profesor (tento-

kráte matematiky) malostranské reálky Antonín Vaňourek (1866–1932). Mladičká Josefa se však nakonec v roce 1886 provdala za zdejšího lékaře MUDr. Aloise Pluhaře (1855–1899). Jejich manželství nemělo příliš dlouhého trvání, po 13 letech Josefa Pluhařová ovdověla. Nepřivykla malo-městskému způsobu života a podle svých slov zde nebyla spokojená.

Sňatek s Antonínem Havlíkem pak uzavřela rok po manželově smrti v roce 1900. Odchod do Prahy pro ni byl vysvobozením, přesto do Rožďalovic v létě se svým novým mužem ráda zajížděla. Jejich šťastné manželství trvalo čtvrt století – 4. srpna 1925 Antonín Havlík ve věku 69 let umírá.

Zajímavé je, že MUDr. Alois Pluhař a Antonín Havlík byli již od mládí blízcí přátelé – v době, kdy oba po absolvování vysoké školy začínali v Praze, bydleli spolu v jednom bytě na Smíchově. Jejich přátelství nenarušil ani sňatek MUDr. Pluhaře s „femme fatale“ jejich života, a jak později Josefa Havlíková vzpomínala, Antonín Havlík na svého přítele nikdy nežárlil.

Patrně poslední dochované svědectví ze sklonku Havlíkova života nám podává ve své vzpomínce František Köppel: „V roce 1924 jsem viděl Havlíka po 18 letech na Hradě, kde jsem tehdy úřadoval. Byl s nějakou společností z Rožďalovic na třetím nádvoří. Zahlédli jsme se náhle a v stejný okamžik. Vidím ho, jak se mu zajiskřilo v očích, když seznal, že se radostně k němu rozbíhám. „Na jméno se již nepamatuji, ale poznal jsem vás ihned, vypadáte pořád stejně zdravě,“ radostně mne vítal Havlík. Popovídali jsme si spolu chvíli. Z hovoru jsem se dozvěděl, že Havlík ve velkém blahobytu nežije. Nabídl jsem mu, že bych mu

mohl zaopatřit dobře placené místo. Měl přednášet i několik hodin týdně našim redaktorům frančtinu a pracovat pro francouzské denní přehledy tisku. Když jsem mu řekl přibližně odměnu 1500 K měsíčně, byl tím velmi nadšen a žádal mě jenom, abych přijetí vyjednal na dobu po prázdninách, že se 1. září přihlásí, jakmile se vrátí z rožďalovického letního bytu. Poněvadž se počátkem září nepřihlásil, vyhledal jsem ho v jeho bytě na nábřeží Legií. Děkoval mi, že jsem ho vyhledal, ale pro nějakou krční chorobu místo nastoupiti nemohl. Popovídali jsme si srdečně. Při loučení zaslzel Havlík a pravil: „Ani nevíte, jakou jste mi udělal radost, třebaže místo nemohu nastoupiti. Těší mě jen, že jsem nežil nadarmo, že mne moji žáci pochopili a že na mne také nezapomínají.“

Jeden z nejvroucnějších nekrologů (dávali se to tak nazvat) o Antonínu Havlíkovi uveřejnil vzápětí po jeho skonu v brněnských Lidových novinách významný literární historik Arne Novák (1880–1939), profesor české literatury na Masarykově univerzitě v Brně a v té době též děkan tamější filozofické fakulty. Poslední léta jeho života charakterizoval takto: „Filologové jsou tichý a uzavřený lid, jež znají leda jejich žáci a odborní druhové. Antonín Havlík, kterého v úterý zpopelnili na Olšanech, byl mezi našimi filology mužem nejtíšíším a nejuzavřenějším. V posledních letech, kdy profesor malostranské reálky žil již na odpočinku, nestýkal se skoro s nikým a chodíval samotářsky zamyšlen zahradou Kinského: kolem úzkých rtů hrdou melancholií, ale v pronikavých očích pod skřipcem blesk ducha pátravého a kombinujícího. Každý uhodl v tom štíhlém pánu

bez určitého věku profesora a leckdo snad i profesora filologie; kolik však lidí v Čechách vědělo, že tento skromný a zdrženlivý penzista jest z nejdůmyslnějších duchů svého oboru u nás?“

V obdobném duchu se nese i nekrolog literárního historika a vydavatele staročeské literatury Václava Flajšhanse (1866 až 1950): „Vedl si samostatně a samotářsky, tak jako sedával o samotě v kavárně smíchovského Národního domu nebo bloudil po svazích Nebozízku a Petřína. Ale byl filolog tělem i duší: jemu přesné a pečlivé studium jazyka bylo pouze nástrojem pro lepší pochopení ducha textů staročeských. (...) Tento samotářský filolog znamená pro jazyk i literaturu naši tolik, jako Galilei nebo Newton pro astronomii.“

Ve své vzpomínce, kterou Josefa Havlíková sepsala k manželovým nedožitým sedmdesátinám, nám dává o poznání více nahlédnout do jejich soukromého života, přičemž některá výše zmíněná tvrzení v obou nekrolozích částečně koriguje: „Ano, filologové jsou tichý lid. A profesor Havlík byl tichý. Ale ne vždycky. Dovedl být i hodně veselým a ve společnosti svých přátel někdy přímo rozmarným. Ihned na počátku svého článku uvádí autor Arne Novák, že je znají leda jejich žáci a odborní druhové. Každý stav, tedy i vědecký i umě-

lecký, otiskuje svůj ráz člověku, ale všichni ti žijí i jako lidé, mají své sklony, slabosti, záliby, malé náruživosti a různé koníčky. Dovedou být také veselí, něžní, úzkostliví a dbalí o blaho svého okolí. A tak i Antonín Havlík, třebaže bloudil někdy sám po svazích Nebozízku a Petřína aneb sedával kdysi o samotě v kavárně smíchovského Národního domu, nebyl vždycky uzavřený a tichý. Byl-li samotář co filolog, nebyl vždy samotář co člověk. Miloval život, a byl-li někdy rád sám – jednak jeho nervóznost toho vyžadovala a jednak co člověk přemýšlivý, s, bleskem v oku, jak dobře autor Arne Novák vystihuje, prostě té samoty potřeboval. – Tak v lese, při našich společných procházkách, jakmile jsem postřehla známý pohyb jeho pravé ruky do levé vnitřní náprsní kapsy, kdež míval vždy s sebou své vědecké poznámky, ihned zvolnila jsem krok a zabočila v cestu stranou. Odloučili jsme se mlčky, každý zabrán do svého. Neb i mně byla má samota drahá. Až po delší neb kratší době horské halekání znamenalo skončení obapolné samoty a zvalo družku opět do své společnosti.“

MÍSTO POSLEDNÍHO ODPOČINKU ANTONÍNA HAVLÍKA

Na zdejších hřbitově je podél kaple sv. Kříže umístěna informační tabule, na níž jsou

zakreslena místa s hroby slavných rožďalovických rodáků, kteří zde byli uloženi k věčnému odpočinku. Nacházíme mezi nimi také jméno Antonína Havlíka (hrob je umístěn poblíž kaple po pravé straně hlavní přístupové cesty). Na náhrobní desce jsou však uvedena pouze jména jeho rodičů.

Ostatky Antonína Havlíka byly totiž podle svědectví Josefa Horáka uloženy do hrobky MUDr. Aloise Pluhaře. Na začátku 50. let je na rožďalovický hřbitov převezl ze Semil MUDr. Alois Pluhař ml. (1887–1954) společně s ostatky své matky Josefy a obě urny uložil do hrobu svého předčasně zesnulého otce. Dva někdejší přátelé se tak společně znovu sešli i s osudovou ženou svého života...

V letošním roce uplyne od narození Antonína Havlíka 165 let a zároveň 95 let od jeho úmrtí. Ve světle výše zmíněných skutečností jistě nebudeme daleko od pravdy, když prohlásíme, že Antonín Havlík společně s Jiřím Melantrichem a Gustavem Adolfem Lindnerem tvoří jakési pomyslné trojhvězdi našich nejvýznamnějších rodáků.

Viktor Dobrev

Náhrobní kámen Havlíkových rodičů na zdejším hřbitově. Ostatky Antonína Havlíka a jeho ženy jsou uloženy v hrobě MUDr. Aloise Pluhaře

Rožďalovičtí zahradníci ve světě

V pozůstalosti řídícího učitele Josefa Horáka, „muzejníka“, jak ho nazýval přítel František Bouška, jsou i poznámky ke dvěma zajímavým životním příběhům rožďalovických rodáků. Shodou okolností se oba vyučili zahradnickému řemeslu, narodili se v roce 1870 a toužili se podívat do světa.

FRANTIŠEK BUKAČ

František Bukač se narodil v Rožďalovicích 26. března 1870 jako syn krejčího Václava Bukače. Zahradnictví se učil u zámeckého zahradníka Fišery a doučil se v Praze. Pobyl ve Slaném, Plzni, Litoměřicích a v Dolních Rakousích. Jako zahradník byl v roce 1897 vyzván, aby přijal místo školníka v nově postavené měšťanské škole v Rožďalovicích. Místo nastoupil, ale brzy odešel a vstoupil do francouzské legie v Alžírsku. Po tříměsíčním výcviku v táboře zahradničil, pěstoval zeleninu a ovoce pro vojáky. V Bel Abbes pobyl pět let, zde se stal členem proslulé kapely, kterou řídil sám Salomez, autor bolivijské hymny. František hrál na violu a hoboj. V roce 1905 se vrátil do Čech a zastával na měšťanské škole školnictví a staral se o školní

zahradu. Po smrti svých rodičů zanechal práci ve škole a odjel do Ameriky. Několik týdnů pracoval jako dělník na bavlnářské farmě v Texasu, odkud odešel do Glencoe, zahradního města vybudovaného na území vyrubaného pralesa u jezera Michiganského, kde pracoval rok a půl v květinářství. Poté se odebral na Floridu, kde se na západním pobřeží zakládalo socialistické město Ruskin. Tam zakoupil pět akrů pozemku, postavil dřevěný domek a prožíval nejkrásnější léta svého života. Když práce na pozemku byla nad jeho síly, ode-

šel do Kalifornie, kde v Long Beach prožil čtyři roky jako zahradník hotelu Virginia. Dvacet pět let pracoval v Pasadena jako zahradník ve vile obchodníka z Colorado. Po smrti majitele vily, koupil si domek se stavebním místem v Altadena pod horou Mount Wilson, na níž byla observatoř s tehdy největším dalekohledem na světě. Tam pěstoval pomeranče, citro-

mi vášněmi. Všude se musí pracovat, v Americe snad více než jinde. Všude stejná touha mladých poznat svět.“ František Bukač je pohřben na rožďalovickém hřbitově.

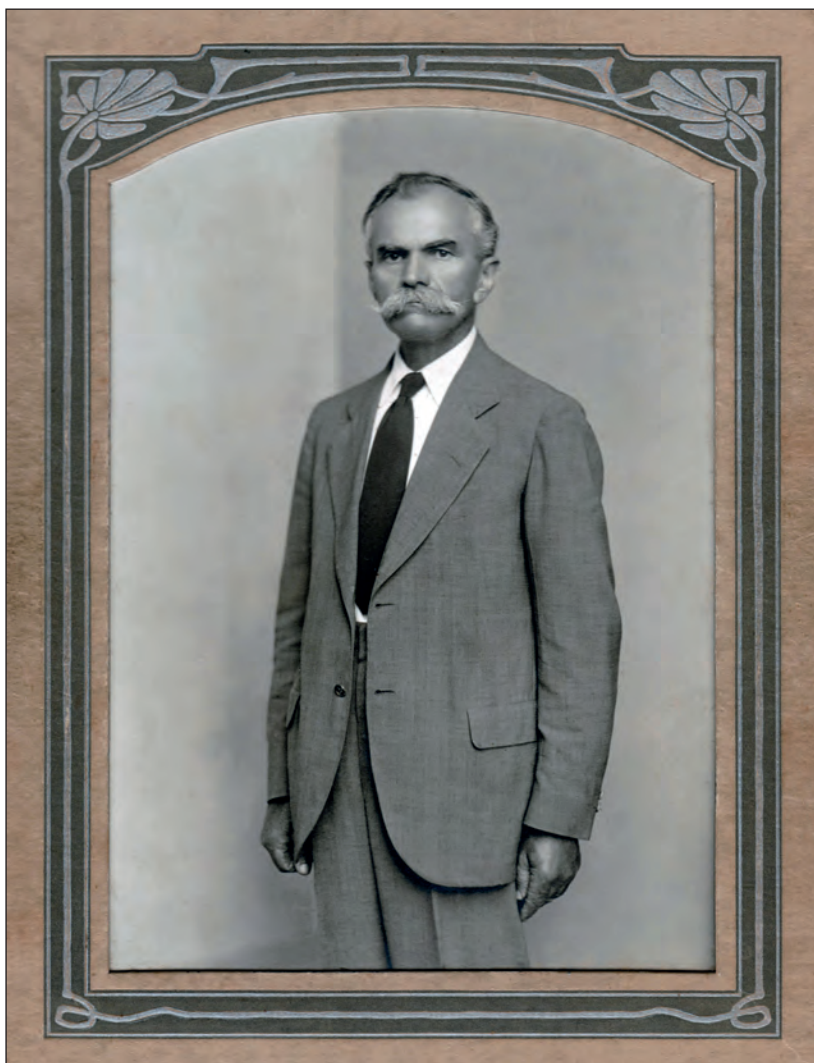
VÁCLAV KÉBL

Václav Kébl je druhým našim rodákem, který celý život strávil v cizině. Narodil se v Rožďalovicích a jeho otec byl sedlářem v Zábranské ulici čp. 218. Vyučil se zahradníkem u otcova bratra ve Vídni, který po dlouhá léta udržoval zahradu profesora Škody. Po vyučení se vypravil do světa. Nejdříve pracoval v Drážďanech, později v Hamburku a Londýně. Tam se spřátelil s majetným mladým mužem a společně založili v Amsterdamu firmu „Flowerskop Ivy“. Později se Václav osamostatnil, založil vlastní květinářský závod s názvem „Violette“. S největší pravděpodobností ho vedou v Beethovenově ulici jeho potomci dodnes.

Václav Kébl zůstal až do své smrti věrným synem své vlasti. Rád vítal ve svém domě každého krajana, účastnil se oslav Komenského v Nardenu a podporoval každý krajanský podnik v Holandsku. S rožďalovickým bratrem Josefem byl až do své smrti

v upřímném styku. Po léta jezdil se svou rodinou k němu do Rožďalovic a těžce nesl okleštění své vlasti a její pozdější okupaci. V dopisu ze 17. března 1939 píše: „Režim, který se připravuje, bude režim násilí, utiskování a ponižování.“ Jeho čeština byla stále brilantní a správná. Zemřel v Amsterdamu v říjnu 1939. Nedožil se tak toho, že režim, který postihl jeho rodnou zemi, postihl zanedlouho i Holandsko.

Podle poznámek Josefa Horáka zpracoval Rudolf Valeš

František Bukač

ny, fíky, banány, papáju, mandloně a jedlé kaštiny. Zvláštní druh ovoce bylo avokádo, ovoce s velkou peckou a olejnatou dužinou, jehož různé odrůdy zrají každý měsíc po celý rok.

Po třiceti pěti letech se vrátil v březnu 1947 do rodných Rožďalovic. Za svého dlouhého pobytu v Americe zaháel pouze dva dni, kdy byl nemocen. Když jsme se setkali, ptal jsem se ho na poměry a život v Americe a obdržel jsem zajímavou odpověď: „Na celém světě jsou stejní lidé, dobří i zlí, se stejnými starostmi, radostmi i žaly, se stejný-

Příjemná procházka kolem rožďalovských rybníků

Město Rožďalovice vybudovalo v loňském roce naučnou stezku Holské rybníky, s jarem vstupuje do své první sezony.

Její počátek, ale i konec, neboť se vlastně jedná o okruh, je u studánky pod Dolním rybníkem. Leží při silnici z Rožďalovic na Dymokury, jen pár kroků za posledními rožďalovskými domy.

Studánka s krásně upraveným okolím je kryta domečkem jako vystřiženým z pohádky, doplněným dvěma lavičkami v podobě stylizovaných koní. Autorem těchto bez nadsázky sochařských děl je Ing. arch. Jiří Vorel, místní patriot, který vytvořil i objekty u studánky nad Třeboňským rybníkem a všechny lavičky s figurálními motivy na této stezce. Studánka u Dolního rybníka získala v roce 2018 zaslužené ocenění v soutěži Dřevěná stavba roku.

Trasa stezky, dlouhá necelé tři kilometry, vede udržovanými cestami příjemnou krajinou, lesem, divokými vrbovými po-

rosty i otevřenými pastvinami a poli, a spojuje čtyři Holské rybníky – Dolní, Horní, Třeboňský a Zámostský. K odpočinku jsou určeny tři dřevěné altány a celá řada barevných laviček, jejichž výzdoba zejména u dětí může asociovat různé nadpřirozené bytosti. Dětem je určeno i několik stanovišť s herními a poznávacími prvky.

Informační tabule seznámí poutníky s přírodními zajímavostmi. U Dolního rybníka představí chráněné rostliny (např. vstavače nachový a vojenský) a plazy, s nimiž se tu můžete setkat. Na Horním rybníku má návštěvník k dispozici posed k pozorování ptáků – tabule mu pomůže s určením např. vzácného jeřába popelavého, motáka pochopa či volavky bílé.

V lesních úsecích se seznámí s mimořádnými houbami, které tu rostou, např. hřibem rudonachovým či královským, a s rostlinami vázanými na lesní lokality, např. s lilií zlatohlavou či třemdavou bílou. Rovněž na luční zastávce najdeme krásné rostliny, např. pcháče, a spoustu motýlů.

Tabule u Třeboňského rybníka ukáže i to, co je turistovi skryto – ryby. U tohoto rybníka procházíme hájky a křovinami, kde na jaře kvete jedovatý lýkovec, na větvích černého bezu najdeme houbu ucho jidášovo a pod olšemi kačenku náprstkovitou, houbu z Červeného seznamu ohrožených druhů. Koncert z rákosin ohlašuje žabí společenství skokanů, kuněk a rosniček.

Z hlavního okruhu lze sejít ještě na Lesní okruh, s informacemi o lesu a stro-mech, dokonce si můžete zahrát na dendrofon, kudy dojdete k Zámostskému rybníku u železniční trati. I tady lze pozorovat ptáky.

Cestou se návštěvníkovi otevírají i krásné pohledy na mírně zvlněnou krajinu, lesknoucí se hladiny rybníků a na město Rožďalovice, jemuž vévodí zámek a dvouvěžový barokní kostel sv. Havla.

Jan Řehounek
Zdroj: Novinky.cz

Výlet k Holským rybníkům u Rožďalovic

Je čas prodloužených prázdnin, a ačkoliv se hranice pomalu otevírají, můžeme poznat i u nás krásnou přírodu. Klub českých turistů Poděbrady doporučuje zejména rodičům s dětmi výlet do Rožďalovic. Můžete jet na kolech nebo vlakem.

Z nádraží doprava přes přejezd a držet se pořád vpravo, první polní cestou opět

vpravo a jste na naučné stezce Holské rybníky, kde se vydáme obejít stezku vlevo.

Stezka byla dokončena vloni a je velice originální, opravdu naučná se spoustou dětských prvků. Je dlouhá asi 3 km a lze ji prodloužit.

V závěru odbočka Lesní okruh vás zavede opět na hlavní okruh, v jejím závěru mí-

jíme pštrosí farmu, a budete-li mít štěstí, uvidíte „mávajícího“ pštrosa.

Zdeňka Formánková
Klub českých turistů Poděbrady
Zdroj: Nymburský deník

Přírodní památka Dymokursko – 3. část

Třetí lokalita přírodní památky (PP) Dymokursko se nachází cca 3 km vzdušnou čarou od Dymokuru, a tak by snad jako jediná z těch stejnojmenných šesti snesla svůj název. Ale vzhledem k tomu, že se jedná o severní břeh Komárovského rybníka, opět se nabízí uplatnit spíše tento místní název. Mimochodem, když je řeč o rybníku, je zajímavé, že byl vyhlášen pouze jeden břeh. Přitom ten druhý, jižní, je např. z mykologického hlediska druhově pestřejší, alespoň pokud se jedná o vzácné druhy hřibovitých hub. A rybník je zejména v zadní části významnou ornitologickou lokalitou. Ale, jak dodává můj kamarád Luboš Beran z chráněné krajinné oblasti Kokořínsko: „bud' rád, že máte aspoň něco“. Ano, jsem, avšak věřím, že třeba časem...

Na rozdíl od zbývajících částí je tato PP tvořena výhradně lesními porosty, především přirozenými dubohabrovými lesy. Jde o 2 km dlouhý, úzký pruh při břehu rybníka, v nejširším místě široký ani ne 200 metrů, s celkovou rozlohou cca 24 ha. Stromové patro je ovšem rozmanitější – na vlhčích místech rostou např. osiky, jinde břízy a bohužel jsou zde i nevhodné výsadby jehličnanů.

Nevím, jestli vyhlášení PP Dymokursko předcházely nějaké podrobnější přírodo-

vědné průzkumy, spíše to vypadá, že se vycházelo ze starých inventarizačních zpráv. Ať je pravda jakákoli, nikde jsem nenašel žádné mykologické zhodnocení, přitom lesy kolem Komárovského rybníka patří z tohoto hlediska k nejcennějším v ČR, a předmětem ochrany a péče o území by tedy měly být i houby. Při našich opakovaných návštěvách jsme zde zjistili řadu vzácných teplomilných druhů, z nichž některé – např. hříby růžovník nebo rudona-

chový patří mezi kriticky ohrožené (jejich nálezy jsem již v minulých číslech Rožďalovicka zmiňoval).

Botanickou raritou území je hrachor hrachovitý, tedy pokud se zde ještě vyskytuje. Na jeho zdejší výskyt, jako na jednu ze dvou českých lokalit, upozorňuje již František Polívka ve své *Názorné květeně zemí koruny české* (1900): „Roste dosti hojně v lupenatém lese mezi Nouzovem a Komárovským mlýnem, kdež jej poprvé

(v r. 1871) sbíral prof. Ed. Pospíchal.“ Jenže od té doby se hodně změnilo a k ochra- ně malé populace byla v zadní části loka- lity před lety vybudována menší ohrádka, ale ta již zanikla. V současné době zde kve- te několik rostlin lilie zlatohlavé.

Podle Wikipedie je z ČR uváděno posled- ních maximálně sto rostlin tohoto hracho-

ru, z nichž kvetoucích je jen několik jedin- ců. Sám jsem zde tento druh nikdy neviděl (je otázkou, jestli bych ho vůbec poznal), ale při letošní výpravě na hrachor jsem zde objevil alespoň novou lokalitu vzácné třemdavy bílé (viz foto).

Z hmyzu jsem zde pozoroval krásné sou- boje roháčů, opakovaně našeho velkého

tesaříka pilunu nebo zlatohlávka skvost- ného.

Ano, je dobře, že toto území bylo vyhlá- šeno jako přírodní památka a třeba se do- čkáme vyhlášení celého rybníka i s protěj- ším břehem. Rozhodně si to zaslouží.

Jiří Rejsek

Cvrčilky

Právě v těchto dnech je kolem nás plno ptačího zpěvu. Ve městě, v parku, na zahradě, vprostřed polí, v lese. Nejinak tomu je v rákosí okolo rybníků v ptačí oblasti Rožďalovické rybníky. I bez dalekohledu při nedělní procházce kolem i nevelkých vodních ploch lze pozorovat třeba rákosníky proužkované vylétající nad stvolý rákosu při každém trylku. Strnady rákosní, kteří se svou jednoduchou písničkou vypadají jako černobílé lampičky rozseté až na samých vrcholcích pobřežních porostů. Bramborníčky černohlavé posedávající na každé vyšší větvičce, čnící nad okolní louku.

Pravidelně se ale z rákosí ozývá zvuk, který by možná nezasvěcený posluchač ptačímu hrdélku vůbec nepřisuzoval. Monotónní cvrčivý, téměř nekončící hlas, jenž by slušel spíše nějakému přerostlému sarančeti nebo luční kobylce. Patří velmi nenápadnému a skrytě žijícímu ptačímu druhu, který se jmenuje cvrčilka slavíková. Spatřit tohoto skřítku rákosin se poštěstí jen opravdu výjimečně.

Celý svůj život v našich rákosinách tráví úplně až v těch nejspodnějších patrech. Tam staví hnízdo, hledá potravu, skrývá se před predátory. Pokud někdy cvrčilku chytíme do nárazových sítí při pravidelném odchytu na rybníku Zrcadlo, má často peříčka celá ušpiněná od bahna. Ani její šat

není nijak ozdobný, jako by tím umocňovala svůj nenápadný a skrytý způsob života. Je celá okrově hnědošedá.

Cvrčilky jsou blízké příbuzné známějším rákosníkům. Podobně jako oni, jsou přísně tažné a na zimu váží dlouhou cestu až do subsaharské Afriky.

V rámci České republiky je cvrčilka slavíková nejvzácnější. Ve zdejší ptačí oblasti je ale právě tento druh nejhojnější a dlouho byl i jediným druhem cvrčilky, který se zde vyskytoval.

V posledních letech, kdy se přestaly kosit některé luční porosty, oblíbila si tyto lokality další z cvrčilek, cvrčilka zelená.

Třetí druh vyskytující se v ČR, cvrčilka říční je druhem, který vyhledává stanoviště ve vyšších nadmořských výškách, takže ji v naší ptačí oblasti zastihneme spíše ojediněle.

Cvrčilka slavíková patří ke zvláště ohroženým ptačím druhům. Její počty jsou pravidelně monitorovány a zdá se, že v letošním roce je jejich počet opravdu utěšený. Jenom na rybníce Zrcadlo zpívalo v letošním jaru 8–10 „přerostlých sarančat“. Je to známka toho, že zdejší rybníky jsou pro ně dobrým domovem.

Vladimír Šoltys

Majka obecná byla na Rožďalovicku opět pozorována na několika lokalitách. Již 3. února byl u školy dokumentován první nález a další pak následovaly až do první poloviny jara. Celkem bylo podáno 34 hlášení od 18 pozorovatelů, zejména žáků (a jejich rodičů) a pracovníků naší školy. Tento druh majky byl tedy znovu potvrzen v Rožďalovicích, především v oblasti mezi Panskou zahradou a Tyršovou ulicí, dále v Doubřanech, na Hasině, Tuchomi, v okolí Košíku a Pojed a u Mcel, jižně pak v Sovenicích, Bošíně a nově na Chotuci. Všechna pozorování, včetně fotodokumentace, byla předána RNDr. Davidu Královi, předsedovi České společnosti entomologické, který za poskytnuté údaje děkuje.

Zesláblá labuť narazila vpoledvečer 9. června do sloupu elektrického vedení poblíž mostu přes Mrlinu u domu čp. 241. Při nárazu způsobila zkrat, domácnost paní Valešové se ocitla dočasně bez proudu a labuť se lehce zranila. Nejdříve trochu vzdorovala, ale nakonec se ji Luboš Vaňkovi, vedoucímu záchrané stanice z Poděbrad, podařilo odchytit. Po čtrnáctidenní rekonvalescenci ve stanici byla labuť vypuštěna zpět do volné přírody.

Houby si letos daly načas. Kvůli dlouhému suchu se začaly objevovat až koncem května, a i když se podmínky výrazně zlepšily, zatím to není žádná sláva. Za zmínku snad stojí jen potvrzení hříbu královského na „mé“ lokalitě u Komárovského rybníka (13. 6.) Nalezené hříby dubové, žlutomasé (babky) nebo kováři nejsou většinou „v dobré kondici“. Ale to by se mohlo rychle změnit – vždyť vody a tepla je teď se začátkem léta ažaž...

Jiří Rejsek

Máme radost, že naše nástroje pomáhají

V uplynulém měsíci jsem připravoval naši „drahokamovou“ výstavu a jen tak mimoděk jsem se dozvěděl, že minerály sbírá i nějaký Václav Martínek z Břístve. Neznal jsem ho, ale „přece je to ten, co dělá ty bubny“. Ani to jsem nevěděl (ostuda), a tak jsem se do uvedené vesničky rozjel.

Domek na konci slepé ulice, do lesa asi 10 metrů, poklidná atmosféra, vystavené kameny a hudební nástroje, krásně se povídalo, hned v úvodu jsme si začali tykat...

Jak se to stalo, že jsi začal s výrobou bubnů?

Někdy v roce 1993 se vrátil z emigrace v Belgii můj kamarád, který si přivezl spoustu etnických nástrojů. Já v té době hrál na kytaru, ale tohle byla u nás novinka a mě to velmi zaujalo.

S několika přáteli jsme zkusili vyrábět bubny. Začínali jsme tak, že jsme opracovávali vykotlané stromy, později jsme dřevo vydlabávali. Nejprve jen pro sebe a nakonec jsme naše výrobky začali i prodávat.

Prý jsi se hned zkraje zranil...

Jojo, hned při prvním dlabaném bubnu jsem si opravdu dlátem přerízl šlachy na dvou prstech a následky mám doteď. Ale poučil jsem se.

Kde získáváš materiál a jak dlouho výroba jednoho bubnu trvá?

Dřevo si sháním a nakupuji v našem regionu, kůže si vybírám ve výkupu kůží. Po výběru vhodného špalku, buben vydlabu, opracuji zvnějšku a nechám několik měsíců vyschnout. Potom korpus potáhnu koží kůží (většinou) a pak následuje opakované ladění. Výrobky nijak nezdobíme, zakládáme si na tom, aby vynikla přírodní kresba.

Vyrábíte na zakázku, nebo pracujete, když máte čas a chuť?

Pracuji normálně každý den, po etapách. V průměru za týden vyrobím asi tak 1,5 bubnu, moje žena Věra vyrobí za tu samou dobu jeden indiánský buben. Celkem jsme vyrobili přes 2200 bubnů a několik desítek didgeridoo (*dechový hudební nástroj Australců – pozn. JR*).

Jsou v tomhle oboru možné nějaké inovace?

Občas nějakou inovaci zkusím – třeba kovové prvky, ale nakonec se ukáže, že tradiční postup je nejlepší.

Dnešní doba přeje spíše technice – jaký je o vaše výrobky zájem?

Začátkem 90. let byl o naše nástroje velký zájem, protože na trhu vlastně žádné neexistovaly, později se trh začal nasycovat dováženými nástroji, třeba z Indonésie. A nyní je opět o nástroje vyrobené v Česku zájem, zejména s rozvojem muzikoterapie.

Ano, tohle slovo je na vašich stránkách (*bubinky.cz – pozn. JR*) asi nejčastěji skloňovaným slovem...

Muzikoterapie, tedy terapie hudbou, je léčebně relaxační metoda a je buď pasivní, nebo aktivní. V roce 2000 „nás objevil“ PaedDr. Lubomír Holzer z Univerzity Palackého v Olomouci a začali jsme s ním spolupracovat na vývoji nástrojů určených

právě pro muzikoterapii. Ta se začala o tři roky později na univerzitě vyučovat a mimochodem dnes výuka probíhá asi na 70 nástrojích z naší dílny. A další naše přírodní hudební nástroje používají v různých léčebných zařízeních a stacionářích. Dnes už se jedná skoro o 80 podobných zařízení. Máme radost, že naše nástroje nachází právě tady svoje uplatnění a že je zde o ně stále větší zájem.

Uvádíte i programy pro školy a širokou veřejnost...

Věra již 10 let nabízí a realizuje interaktivní hudební pořad „Veselé bubínky“, určený pro školy, školky nebo letní tábory. O výrobě nástrojů vypráví, děti si mohou jednotlivé nástroje vyzkoušet a nakonec si společně zahrát. Mimochodem zabubnovaly si třeba i děti z rožďalovické školky. Kromě toho taky organizujeme kurzy muzikoterapeutické relaxace a kurzy výroby bubnů.

Takže si vlastně vychováváte vlastní konkurenci...

To ani ne, občas to někdo zkusí, ale dlouho u toho nevydrží. Asi něco děláme špatně... (smích)

Vy sami někde s bubny pravidelně vystupujete?

Pravidelně ne, ale občas jsme pozváni na různé vernisáže, hlavně se však zúčastňujeme seminářů a setkání organizovaných právě Univerzitou Palackého v Olomouci.

Vzpomínal jsi na kytaru, jak je to s tvým vztahem k hudbě?

Odmala mám rád rockovou hudbu – k mým oblíbeným patří třeba David Bowie. A samozřejmě etnickou hudbu z celého světa.

My dva jsme se spolu poznali teprve nyní v souvislosti s přípravou mineralogické výstavy. Pamatuješ si, kdy jsi sebral svůj první „sbírkový“ kámen?

S bratrem Jaroslavem jsme už jako děti chodili po zdejších polích a kameny sbírali. Ale až v posledních letech jsem tomuto koníčku opět propadl, protože jsem se naučil kameny zpracovávat.

Ano, jsi jeden z mála našich regionálních sběratelů, který si kameny i sám řezá, brousí a leští...

Myslím, že teprve při vlastním řezání a broušení jednotlivých kamenů objevuji

jejich pravou krásu. Každý kámen je na prostý originál.

Jak často na kameny vyrábíš?

Období ke hledání na našich polích je poměrně krátké, sbírám při vycházkách do okolní přírody. Jinak, když mi čas dovolí, tak vyjždím do známých lokalit, napří-

klad do oblasti Českého ráje. A za dlouhých zimních večerů pak kameny zpracovávám, raduji se z jejich krásy, ale taky se už těším na uvláčená pole, připravená k jarní setbě. Vlastně se těším už dnes...

Rozhovor připravil
Jiří Rejsek

Během jara si hasiči doplnili výbavu o navíječ hadic (vlastní výroba), zásahové svítilny, aku nářadí (šroubovák, pila na kov i na dřevo, rozbrušovačka), prorážecí hřeb, oboustranné prorážecí kladivo, plovoucí sací koš a hasicí hřeb – ten pomůže hasičům dostat oheň rychleji pod kontrolu. Vzhledem k tomu, že nemusí otevřít dveře, okna nebo dělat díry ve střeše, zabrání tím nežádoucímu přísunu kyslíku, který by vedl ke zvýšení intenzity požáru. Hašení je rychlé díky atomizované mlze, která se dostane k nejteplejším částem ohně. Atomizované kapky zaručují odpaření téměř celého objemu vody – čím více vody se odpaří, tím rychlejší a účinnější je hašení.

V pondělí navečer 11. května zasahovali hasiči v Zahradní ulici, kde vítr uvolnil hliníkovou střechu rodinného domu: „Chtěl bych hasičům moc poděkovat, bez jejich včasné pomoci by byla škoda na domě daleko větší“, uvedl František Veselý. Vzápětí vyjžděli hasiči ještě k popadaným stromům na náměstí a v ulici U Fary.

Vážení pánové ze SDH Rožďalovice,
v pondělí v noci (13. dubna) jste zasahovali u nás v Seleticích. Zachraňovali jste naši kobytku Lindu, která spadla do koryta potoka a byla tam zavalená. Chceme Vám strašně moc poděkovat, že se podařilo společnými silami kobytku z potoka vyprostit a zachránit. Pro nás je to o to větší srdeční záležitost, protože se mimo jiné jedná tak trochu o unikát – jde o kobytku plemene český teplotkrevník, která se 15. března dožila 31 let, což je tak trochu rarita. Pro info posílám ještě fotku, jak aktuálně stojí v boxu. Takže ještě jednou – všem veliké, veliké poděkování. Budete-li kdykoliv mít cestu Seleticemi, rádi Vás přivítáme.

S pozdravem a přáním alespoň trochu klidných dní
Martin Perlík za celou rodinu a kobytku Lindu

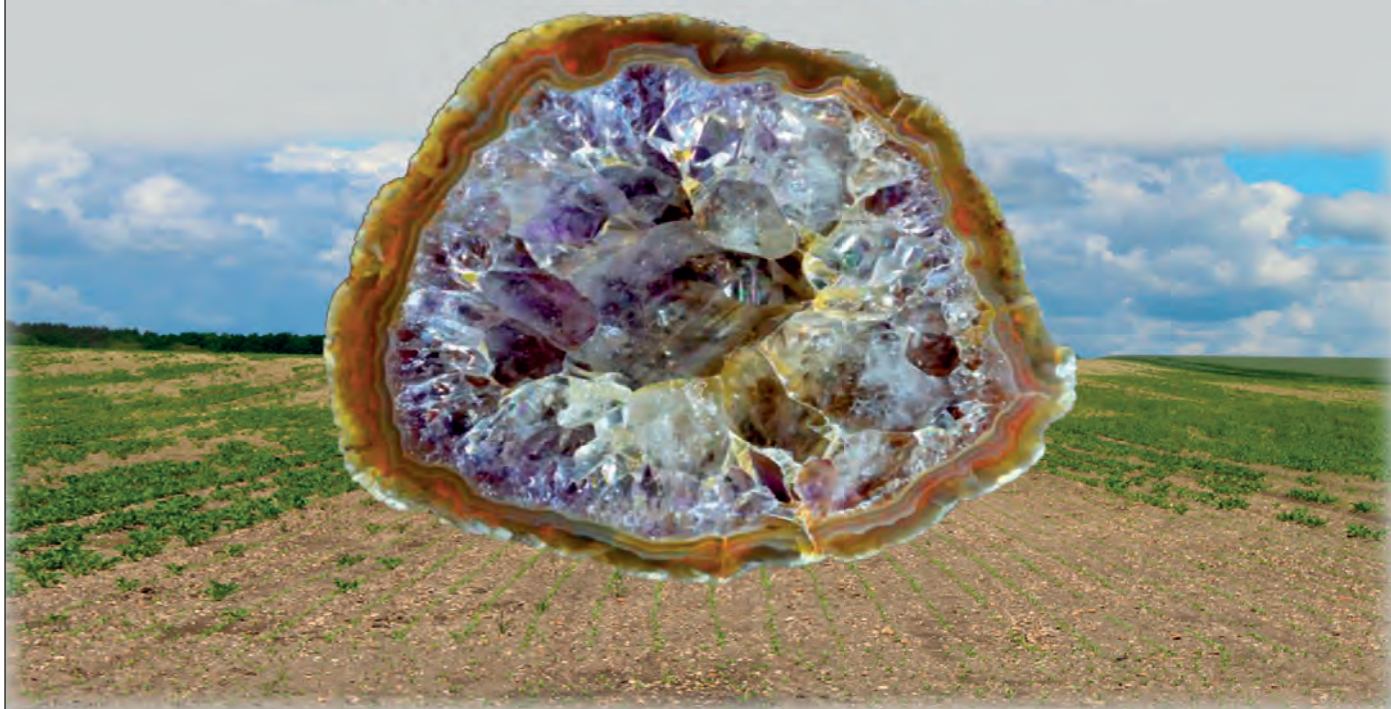

Deset sportovců z Rožďalovic se 6. června zúčastnilo již 9. ročníku závodu Křínecká šlapka, který pořádají naši křínečtí přátelé v čele s obětavým Pepíkem Sádlem. Muži běželi 10 km, dvakrát přes kopec Chotuc a zpět, ženy 8 km na vrchol Chotuce a zpět. Závodu se účastnilo 40 závodníků. Celá akce byla velice dobře organizovaná i se zajištěním občerstvení a příjemným posezením v zámecké vinárně. Děkujeme touto cestou Křínečákům za krásný sportovní i společenský zážitek a těšíme se na jubilejní 10. ročník.

Jaromír Kafka

GALERIE MELANTRICH ROŽĎALOVICE

DRAHOKAMY

Z NAŠICH POLÍ

27. června – 2. srpna 2020

**Výstava minerálů z Rožďalovicka a okolí ze sbírek
regionálních sběratelů je doplněna fotografiemi**

Josefa Markse

ACHÁTY ČESKÉHO RÁJE

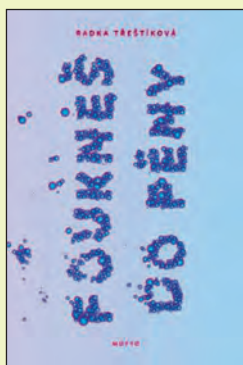
otevřeno každou sobotu a neděli 10.00 – 17.00 hodin

vstupné: 20 Kč, děti do 15 let: 10 Kč

J. P. Delaney: *Dokonalá manželka*

Když se vzbudí, bolí ji každyčký kousek jejího těla a nepamatuje si, kdo je, kde se nachází, ani jak se tam ocitla, a tak ji hned napadne, že je v nemocnici – že měla těžkou nehodu. Muž sedící vedle její postele tvrdí, že je její muž. Ona se prý jmenuje Abbie, je nadaná umělkyně, vášnivá surfařka, milující matka a dokonalá manželka. A také jí tvrdí, že měla před pěti lety děsivou nehodu a jen díky obrovskému technologickému průlomů byla přivedena zpět z propasti. Abbie je zázrakem vědy. Ovšem když se Abbie začnou vybavovat střípky vzpomínek, zjišťuje, že její předchozí život asi nebyl tak úžasný, jak jí Tim tvrdí. Může mu věřit? A co se vlastně před pěti lety stalo?

Radka Třeštíková: *Foukneš do pěny*

Sbalte si do tašky všechna svoje trápení, úzkosti, zmatek, křivdy, nevyřčená slova a nevyřešené záležitosti a vydejte se spolu s hlavní hrdinkou na svoji vlastní cestu. Psychologický portrét ženy, prožívající náročnou životní situaci. Když se Vladěně rozpadne dlouholeté manželství, sedne do auta a vyrazí bez cíle napříč Evropou. Před něčím se ujet dá, něco si pořád vezete s sebou. Kniha nejprodávější české autorky současnosti vás ve svém příběhu vezme až na konec světa.

Shari Lapena: *Jeden z nás*

Nový strhující psychotriller z pera bestselleristky Shari Lapeny, mistryně nečekaných zvratů. Udržet tajemství mezi sousedy, kde každý každého zná, může být těžké. Vražedně těžké... Ovzduší na poklidném newyorském předměstí, kde jsou k sobě všichni milí a vstřícní, rozvíří anonymní dopis zanechaný v jednom z domů. „Omlouvám se. Můj syn se k vám nedávno vloupal. A nejen k vám.“ Čí je to syn? A co mohl odhalit? Dohady a podezření na sebe nenechají dlouho čekat. Pak je však jedna z místních žen nalezena mrtvá – a tento objev strhne lavinu napětí. Kdo ji zabil? Kdo ví víc, než říká? A mohl to být opravdu jeden z nás?

Anne Jacobsová: *Kavárna u Anděla*

Mladá Hilda sotva dokáže uvěřit svému štěstí. Válka skončila a kavárna U Anděla zůstala jako zázrakem ušetřena. Přes všechny překážky chce tento rodinný podnik s bohatou tradicí opět učinit skvělým místem setkávání významných osobností, čímž byl proslulý dříve. Mladý mír však již brzy zkalí první konflikty. Když přijde do kavárny půvabná mladá žena a představí se jako její sestřenice Luisa, vyvolá to v Hildě nedůvěru. Kdo je tahle záhadná Luisa, která se z Východního Pruska dostala až do Wiesbadenu? Narůstající rivalita mezi oběma ženami ohrožuje harmonickou atmosféru v kavárně. Dokud Hilda i Luisa nako- nec nepochopí, že mají cosi společného – tajemství z válečné doby, jež je dodnes děsí.

Annette Hessová: *Osvětimský proces*

Příběh rodiny, které osvětimský proces obrátil život naruby
Frankfurt nad Mohanem 1963

Eva, absolventka tlumočnické školy a nejmladší dcera rodiny Bruhnsových, má krátce před zasnubami, když ji její agentura nečekaně požádá, aby překládala u mezinárodního tribunálu výpovědi bývalých polských vězňů, kteří přežili koncentrační tábor v Osvětimi. Její rodiče i budoucí manžel jsou zásadně proti: jde totiž o první poválečný proces proti nacistům, který se má konat v jejich městě.

Eva o hrůzách v Osvětimi nikdy neslyšela, ale dá na svou intuici a postaví se rodičům na odpor. V tu chvíli ještě netuší, že proces století neodvratně změní nejen její zemi, ale i její vlastní život.

Ludmila Vaňková: *Zrození království*

Zrození království se odehrává v době bojů mezi přemyslovskými knížaty o český trůn. I když byl Přemysl až čtvrtý syn krále Vladislava, nezůstal stranou a po boku svého bratra Bedřicha se nejvíc zasloužil o získání ztraceného otcova trůnu, který načas obsadil s pomocí Fridricha Barbarossy kníže Soběslav. Ale ani po smrti vévody Bedřicha nebyl Přemysl první v nástupnictví. Připojil se s nejmladším Vladislavem ke křížové výpravě do Svaté země a právě tam mezi nejpřednějšími vladaři Evropy si získal věhlas a respekt, které ho předurčily k dráze panovníka. Historická kronika Přemyslovci pokračuje druhou knihou Cestou krále.

Iny Lorentzová: *Vzpurná*

ODVÁŽNÁ MLADÁ ŽENA, NELÍTOSTNÁ DOBA TURECKÝCH VÁLEK A OSUDOVÁ LÁSKA

Komtesa Johana z Allersheimu může jen v přestrojení za muže uniknout nedobrovolnému manželství. Místo aby si užívala bezpečí u příbuzných své zemřelé matky v Polsku, dostane se nečekaně do nebezpečných situací, které ji donutí i nadále hrát svou roli. Když pak všichni muži dostanou rozkaz připojit se ke královskému vojsku, je příliš pozdě, aby odhalila svou identitu. Oddíly Osmanské říše táhnou na Vídeň a Johana si musí za velmi nepříznivých okolností vybojovat své štěstí a místo v životě.

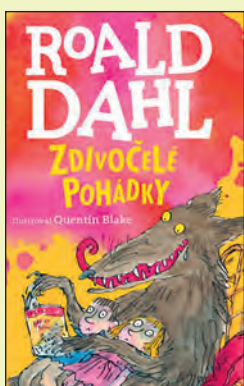
Barbara Erskinová: *Strom duchů*

Z Londýna, kde po rozvodu prodala dům a zanechala svého povolání profesorky angličtiny, přijíždí Ruth Dunbarová do Edinburghu postarat se o nemocného otce. Podvodník, který se v roli pečovatele usadil v domě, si po náhlé otcově smrti dělá nároky na dědictví a Ruth má rázem nebezpečného protivníka. Při pořádání pozůstalosti rodičů objevuje dávný deník a dopisy svého předka z 18. století. Jde o Thomase Erskina (1750–1823), skutečnou postavu britských dějin a prapředka samotné autorky. Románová hrdinka Ruth poznává nejen jeho barvitý životní příběh, ale i jeho nadpřirozenou schopnost vstupovat do dob minulých i budoucích a komunikovat s duchy zemřelých. Podobné schopnosti objeví Ruth také v sobě: pomalu pociťuje Thomasovu reálnou přítomnost, ale i přítomnost jeho dávných nepřátel...

Marcela Mlynářová: *Dvakrát dole, jednou nahoře*

Oblíbená autorka řady populárních knih (Důchodkyně nestřílejte, V padesáti na začátku, Asi nejsem ženská, Z lodiček do holin aj.) přichází s novým titulem. Opět v něm vypráví nenapodobitelným stylem o svých pozoruhodných příhodách, o dobrodružných cestách po naší domovině i cizích krajích, o životních vrcholech, pádech a zvratech. Autorka potvrzuje, že není podstatný věk, ale přístup k životu, a navzdory všem ranám osudu je třeba vždy hledat to dobré a nikdy se nevzdávat.

Roald Dahl: *Zdivočelé pohádky*

Pozor, oficiální hlášení! Pohádky se zbláznily... Šest oblíbených pohádek – takt trochu jinak! Co by ale člověk mohl čekat od známého spisovatele Roalda Dahla, než pořádnou dávku humoru a překvapení! Přečtěte si, jak můžou známé příběhy o Popelce nebo Třech prasátkách zdivočet, když se dostanou do rukou spisovatele, který nezná hranic. Kniha je určena dětem od 5 let.

ROŽDALOVICE DŘÍVE A NYNÍ

Cesta po hrázi Bučického rybníka, patrně konec 19. století (archiv města Rožďalovice)

Současný pohled, fotografoval Viktor Dobrev (10. dubna 2020)

Číslo 2/2020, ročník 9. Náklad: 450 ks. Evidenční číslo: MK ČR E 20643. Vydává město Rožďalovice. Redakce: Petr Kapal, Mgr. Viktor Dobrev, Jiří Rejsek, Mgr. Marcela Ešnerová, Veronika Bachová. E-mail: rozdalovicko@seznam.cz, tel.: 325 593 107. Grafická úprava: Mgr. Viktor Dobrev. Tisk: TNM PRINT Nové Město nad Cidlinou. Toto číslo vyšlo v červenci 2020. Termín uzávěrky příštího čísla je 25. září 2020. Na titulní straně: Město z ptačí perspektivy. Foto: Petr Červený